

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane celoletno . . . 240 K
mesečno 20
za zased. ozemlje . 360
za inozemstvo . . 600
Oglasi za vsak mm višine
stolpca (58 mm) . 2 K
mali oglasi do 30 mm
stolpca (58 mm) . 1

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72
Upravišтво:
Šodna ulica št. 6
Telefon št. 36.
Račun kr. post. ček urada
št. 11.842.

Današnja številka obsega 8 strani
in velja 2 kroni.

Ljubljana, 11. junija.

Prihodnje dni bo razglašena nova
uvozna carinska tarifa. Njena tenden-
ca je, kakor smo že poročali, zaščitna
za domačo industrijo. Predno je vlada
izdelala definitivni projekt, je povabila
zastopnike različnih gospodarskih
skupin, da čuje njihovo mnenje.

Predstavitelji industrije so zastopali
stališče, da treba znatno povečati ca-
rinske postavke za predmete, ki se iz-
delujejo doma, ker drugače da bodo
primorani ustaviti obratovanje. Za-
stopniki konsumentov pa so bili ravo-
no nasprotnega mnenja, da naj se ca-
rina še mogoče zmanjša, ker bodo v
tem slučaju cene še nadalje padale.

Med temi ekstremi je morala vlada
ubirati srednjo pot. Morala je upošte-
vati tri točke: zaščito konsumentov,
življenjsko potrebo domače industrije in
povzdigo naše valute. Veščaki so pri
anketi upravičeno poudarjali, da si bo
mogla naša valuta opomoči šele, če
bodo padle pri nas cene predmetov,
ki jih potrebuje prebivalstvo v velikih
množinah, torej cene obkopi, obvažni
in živilom.

Zaščita industrije ni stvar podjetni-
ka, temveč v isti in večji meri stvar
delavca. Znano je, da se v vseh drža-
vah pojavlja produkcijska stagnacija.
Tuje industrije silijo z vedno večjo
vztrajnostjo tudi v Jugoslavijo in gro-
zijo uprasti naši domačo še šibka
podjetja. Povrh pa nam neprestano
zadolgjuje v inozemstvu za blago, ki
ga moramo doma izdelovati, prepreči-
je zboljšanje valute. In tako nastaja
oni circulus vitiosus, iz katerega se
naše ekonomske prilike dosedaj še ni-
so moge oprestiti.

Nova uvozna carinska tarifa pred-
stavlja poskus, predrati magičen krog.
Dosedanji čisti fiskalni sistem se umi-
ka zaščitnemu s to važno korekturo,
da se pripušča pri predmetih ljudske
porabe precej svobodna konkurenca
inozemski produkciji. Zato vlada ni
sprejela predloga čevljarke industrije,
da se naj povisa carina za čevlje na
1500 dinarjev, temveč je napravila
razliko med običajnim in finim obvaž-
nim. Za čevlje nad 1250 g težine bo
plačati 300 dinarjev uvozne carine za
100 kg, za čevlje od 750 do 1250 g
425 P, za čevlje od 400 do 750 g 800
dinarjev in za čevlje izpod 400 gra-
mov 1500 dinarjev.

Isti cilj zasleduje nova tarifa pri
tekstilni robu. Producersi so zahtevali
v svrhu zaštite carino, tako da bi
cene obkopi in posebno perila šle na-
vzgor. Vlada se je postavila na stali-
šče konsumenta in je zavrnila predlog
producersov. Carina na različno tek-
stilno blago ne bo niti od daleč tako
visoka, kakor so jo predlagali pro-
ducersi, ampak razmeroma jako nizka.
Ravno tako je pri železu.

Posebnost nove tarife je pooblastilo,
ki onemogoča izkoriščanje valutnih
diferenc v škodo domače industrije in
v škodo domače industrije in v korist
tuje, pa brez haska za domačega kon-
sumenta. Ko je začetkom t. l. avstrijs-
ka krona znatno padla, so n. pr. av-
strijske tovarne za čevlje vgle v Ju-
goslavijo ogromne množine obvažala.
Prodajali pa so se za cene, ki so bile
le za toliko nižje, da so toliko ju-
goslovansko industrijo. Naše tovarne so
zapirale obrate, delavci so bili ob kruh,
Avstriji pa so kasirali ogromne dobi-
čke. Sedaj bo finančni minister upravi-
čen, da z uvedbo posebnega azila na
uvozno carino iz držav slabše valute
prepreči podobno izkoriščanje našega
gospodarstva v prilog inozemske pro-
dukcije in v škodo naši plačilni bilanci.

Ako bo pod zaščito nove uvozne ca-
rinske tarife naša industrija mogla pro-
steje dihati, ne da bi konsument moral
ječati pod novimi bremen in če bo
pomagala dvigniti vrednost našega de-
narja, bo svoj namen v polni meri iz-
polnila. Počakajmo rezultatov.

Povišanje in izena- čenje železniških plač

Beograd, 11. junija. (Izv.) V mini-
strstvu za promet je izdelana nare-
dba glede provedbe prejemkov želez-
ničarjev na dinarske plačke. Naredba
izdatno povišuje plače in draginjske
doklade.

**PODPORA PO TOČI POŠKODOVANEMU
KAMNIŠKEMU OKRAJU.**

Beograd, 11. junija. (Izv.) Ministrski
svet je dovolil po toči oškodovanim po-
sestnikom v kamniškemu okraju podpo-
ro 80.000 K.

Povratek regenta Aleksan- dra v Beograd

KRALJEVA BOLEZEN RESNA.

Beograd, 11. junija. (Izv.) Stanje
kralja Petra je stabilno. Nepo-
sredne opasnosti ni, vendar je sma-
trači položaj za resen. Prestolona-
slednik se zato vrača v Beograd, ka-
mor prispe tekom ponedeljka. Z njim

se vrne v Beograd tudi princesa Je-
lena.

V prihodnjih dneh dospeta v Beo-
grad tudi princa Arsen in Pavel, ki
se nahajata v inozemstvu.

Komunisti zapustili konsfituanto

BURNA SEJA. — NAPADI NA PREDSEDNIKA.

Beograd, 11. junija. (Izv.) Na da-
našnje sejo konstituante so prišli ko-
munisti zelo množično. Pri čita-
nju zapisnika ugovarjajo, da ni ome-
njeno, da se s koncem seje ni vršilo
glasovanje o dnevnem redu prihod-
nje seje. Sekretar Agatonović odgo-
varja, da glasovanje ni bilo potrebno,
ker ima predsednik po členu 84. po-
slovnika pravico, da zaključi sejo,
ako se je morala zaradi nemira dva-
krat prekiniti. Predsednik nato za-
hleva, naj se vpiše v zapisnik, da so
dr. Uroš Stajić, Rista Odavić in Ne-
dić poklicani k redu, ker so izzvali
včerašnje nemire in prekinjenje se-
je. Uroš Stajić prizna, da je včeraj
izzval izgrede, izjavi pa, da ne more
jamčiti, da kaj takega ne napravi tu-
di v bodoče. Odavić izjavi, da ga je
Stajić napadel, da pa dejanski ni bil
insultiran. Nedić izjavi, da ni rekel,
da so vsi ministri izkoristili Topič-
dersko brdo, in da zato ne zasluži
ukora. Nato Stajić prizna, da je v
resnici udaril Odavića. (Klici demo-
kratov in radikalov: »Sramota, Vi
se s tem še ponašate!«)

Pri glasovanju je bil predlog pre-
sednika glede kazni sprejet, toda dr.
Laza Marković je zahteval od pre-
sednika pojasnila, kaj misli z ozirom
na Stajićevo priznanje ukreniti, ker
je bila prva kazen določena v pred-
postavki, da ga ni udaril. Predsednik
odgovori, da bo koncem seje stavil
nov predlog.

Nato prečita komunist Filip Filip-
ović dolgo izjavo, ki naglašava, da se
položaj delavstva v novi državi ni iz-
boljšal. Tuje izkoriščevalce da so za-
menjavali sedaj domači. (Klici: »V
Rusiji bi že davno vse pobili, ki bi
ravno tako, kakor komunisti pri
nas!«) Izjava pravi dalje, da so ko-
munisti borci za napredno jedinstvo,
da pa vlada izjavi plemensko mržnjo.
Komunistični poslanci so hoteli de-
lati in so zato predložili vladi dne 5.
junija svojo spomenico, na katero pa
vlada sploh ni odgovorila. Zato so
komunistični poslanci prisiljeni, da
zapuste konstituanto in gredo med
mase, da jo informirajo o delu vlade.

Po tej izjavi so komunisti brez
hrupa zapustili zbornico.

Ministrski predsednik Pašić reagira
na komunistično izjavo, naglašuje-
joč, da je kapital najbolj opasen ta-
krat, kadar ga izrablja tulec za eks-
ploatacijo naroda. Naš narod se je
osvobodil in ujedini in sedaj je v
njegovih rokah, da prepreči vsako
zlorabljanje kapitala. V naši državi
morajo vladati zakoni po volji na-

roda. Vlada pripušča sindikate in pri-
znava udruževanje komunistom, ni-
kakor pa ne more privoliti, da bi se
sindikati uporabljali za nasilne akci-
je. Ako bi šli komunistična pota, ne
bi vrgli kapitala, ampak bi nas samo
zaslužili stari nači sovražniki.

Dr. Moskovljević (zemljoradnik)
obsoja postopanje predsednika na
včerašnji seji, katero je zaključil, ne
da bi dovolil, da se vrši današnja
seja z dnevnim redom včerašnje. Iz-
javlja, da zemljoradniki zaradi tega
zapuste današnje sejo.

Predsednik dr. Ribar izjavlja, da
je včerašnje sejo v zmislu poslovni-
ka moral zaključiti, ker je bila zaradi
nemirov dvakrat prekinjena. Ker pa
je za interelacijo določena samo ena
seja na teden, in sicer v petek, se
današnja seja ne more vršiti v vče-
rašnjim dnevnim redom.

Sledi debata o VII. poglavju usta-
ve. Brez posebnega interesa govori-
jo dr. Perić, dr. Rebac in dr. Vošnjak,
ki se zavzema za ustanovitev pri-
vrednega sveta. Koncem seje govori
še Eblin Kristan, ki vnovič predlaga
izpreminjevalne predloge socialstov
k VII. poglavju.

Seja se zaključi ob 12. in pol. Pri-
hodnja seja v ponedeljek dopoldne.

Beograd, 11. junija. (Izv.) Odhod
komunistov iz skupščine je bil po-
vzročen po neizvedljivih zahtevah ko-
munistov. Vlada je komunistom ugo-
dila v glavnem s tem, da je dovolila
zopetno odprtje sindikatov. Likvi-
dacija obznane je v tiru, vendar jo
ovira spor med socialisti in komuni-
sti za društvene demove in imetje,
zlasti v Beogradu. Socialisti trde,
da so se komunisti polastili z nasil-
niem uprave doma, vsled česar ga
zahtevajo sedaj nazaj. Komunisti s
svojinimi revolucionarnimi frazami sa-
mi otežkočajo situacijo, ker nepre-
stano prete z revolucijo, dasi sami
ne verujejo več v njo.

Odgovor na eksodno komunistov
je dal ministrski predsednik Pašić, ki
je izjavil, da tudi vlada želi, da se
pobija zloraba kapitala, vendar potom
zakonodajca, ki je v demokratiški
državi itak v rokah ljudstva. Komuni-
sti pa hočejo to doseči za revolucijo,
da bi uničili narodno premoženje in
nam pripeljali nazaj tuje gospodarje.

Beograd, 11. junija. (Izv.) Zadrž-
anje zemljoradnikov na današnji seji
konstituante, ki so zapustili sejo
dvorano zaradi malenkosti, se zelo
ostro obsoja, zlasti zaradi tega, ker
so odšli takoj za komunisti.

OBJAVA UREDBE O DRAGINJSKIH DOKLADAH.

Beograd, 11. junija. (Izv.) Današnje
službene novine objavljajo uredbo o no-
vih draginjskih dokladah za uradno
in vpokojence v zmislu včerašnjega po-
ročila. Tudi za vojsko je v vsej državi
dovoljena posebna doklada k draginjski
dokladi.

UVOZ SOLI PREPOVEDAN.

Beograd, 11. junija. (Izv.) Ministrski
svet je sklenil z ozirom na velike zaloge
soli, da se meja za uvoz soli takoj za-
pre. Monopolna uprava je znižala pro-
dajno ceno za sol na debelo na en dinar
20 par za kg. Do julija 1921 morajo tr-
govci preko finančnih delegatov nazna-
čiti množino soli, ki so jo kupili pa še
ne uvozili v državo. Deželne vlade so po-
oblašene maksimirati cene soli; ako bi
se cene vsled prepovedi uvoza hotele zvi-
šati. Promet s soljo je v vsej državi svo-
boden.

**UVOZ KNJIG IZ NEMČIJE BREZ SUR-
TAKSE.**

Beograd, 11. junija. (Izv.) Finančno mi-
nistristvo je dovolilo, da se za uvoz knjig
iz Nemčije ne pobira 50odotni carinski
dodatek.

Odločitev v baroškem vpra- šanju odgođena

KONFERENCA VLADNIH STRANK.

Beograd, 11. junija. (Izv.) Na današ-
nji seji ministrskega sveta so dolgo
razpravljali o italijanski ponudbi gle-
de skupne eksploatacije reškega pri-
stanišča. Sklenilo se je, da se rešitev
tega vprašanja začasno odloži.

Vlada bo izdala komuniké, kjer bo
dementirala vse časopisne vesti, ki
pravijo, da je to pristanišče postalo
nekak kondominij.

Ministrski predsednik Pašić bo v
ponedeljek sklical sejo zastopnikov

vseh vladnih strank ter jim bo poro-
čal o ponudbi italijanske vlade. De-
mokrasko stranko bodo na tej seji
zastopali poslanci Davidović, dr. Žer-
jav in dr. Krstelj, trije poslanci radi-
kalce in po en poslanec muslimane
in kmetijski klub.

Kakor se doznava, italijanska po-
nudba ne gre za tem, da bi naša vla-
da odstopila od rapalske pogodbe,
po kateri pripada luka Baroš Jugo-
slaviji.

Slavnostna otvoritev rim- skega parlamenta

SOCIALISTI, KOMUNISTI IN REPUBLIKANCI IZOSTALI. —
MIREN POTEK. — GIOLITTI SE PUBLIZUJE KLERIKALCEM.

Rim, 12. junija. (Izv.) Danes je bila
svečano otvorjena nova italijanska
zbornica. Kralj in kraljica sta se
pripeljala pred parlament z običaj-
nim pompom. V sejni dvorani so se-
natori izpolnili vrzeli, ki so nastale
vsled odsotnosti socialistov, komu-
nistov in republikancev. V diplomati-
ski loži so sedeli nemški, angleški in
francoski veleposlaniki. Ko sta kralj
in kraljica stopila v dvorano, so ju
viharno pozdravljali in jima prirejali
ovacije.

Takoj se je pričelo čitanje prisege,
pri čemer se je ime vsakega posla-
ca prečitalo posebej. Čitanje imen
poslancev iz novih pokrajin so spre-
mljali poslanci s klici: »Evviva Trie-
ste, evviva Dalmatija, evviva Gori-
zia!« Pri čitanju imena Toggenburg
je zaklical poslanec Giunta, ki je,
kakor znano, prisegel, da okloputa
Toggenburga, ako bi prišel v parla-
ment: »Dol z Avstrijo!« Posledica
tega vzklika je bil živžig in nemir v
dvorani. Dočim so jugoslovenski po-
slanci prišli v zbornico in zasedli klo-
pi na levici, so proti pričakovanju in
proti prvotni nameri južnotirolski za-
stopniki izostali. Zahtevali so jam-
stva, da se nasprotstvo posl. Giunta
do Toggenburga ne izcini v dejanja;
ker tega jamstva niso dobili, so raje
izostali.

Prestolni govor kraljev je v prvi
vrsti pozdravljaj zastopnike novih
pokrajin, ki bodo v italijanski nara-
dni skupščini videli staro rimsko tra-

dicijo, da je vsakdo svoboden.

—Kralj je nato takoj prešel na zbu-
nanjo politiko, ki se bo lojalno tru-
dila, izravnati nasprotstva med
strastimi in interesi. Ta politika bo
pred vsem in nad vsem skušala ob-
varovati italijanskemu narodu napre-
dek, ki ga je iskati v zanesljivem mi-
ru. V podrobnosti se prestolni govor
ni spuščal.

Pri točki o notranji politiki, ki pri-
poroča parlamentu demokraski pro-
gram Giolitti: — uredba glede
prehodnega gospodarstva, reforma
birokracije ter vojske in mornarice
— je bila zanimiva obljuba, da se
priznajo vse organizacije in da se
zajamci svoboda pouka. Pri teh be-
sedah so se poslanci ljudske stranke
dvignili raz sedežev in ploskali monar-
him. Dosegli so to, kar so zahtevali
za svoje mandate, namreč priznanje
delavskih in kmetijskih organizacij in
verskih šol. Iz tega se vidi, da je
Giolitti opustil misel sodelovanja s
socialisti in da si namerava zagoto-
viti sodelovanje ljudske stranke, ki
je skupaj z liberalci pripravljena, za-
gotoviti vladi primerno podporo.

Slavnostne otvoritve seje nove
zbornice se socialisti, komunisti in
del republikanskih fašistov niso udele-
žili. Na ta način so se preprečili bur-
ni prizori, ki so se odigravali na
zadnji otvoritveni seji, kjer so soci-
jalisti nad četrt ure ovirali kralja, da
ni mogel prečitati prestolnega go-
vora.

Rimska konferenca končana

Dunaj, 11. junija. (Izv.) Avstrijski
delegati na rimski konferenci nasled-
stvenih držav so se vrnili domov,
ker so se dela ali končala, ali pa se
sklepi konference morajo predložiti
pristojnim vladam. Konferenca v Por-
torose, sklicana za 15. junij, se bo
začela, kakor vse kaže, šele 2. julija.

SALATA ODSTOPI?

Rim, 11. junija. (Izv.) V političnih
krogih se govori, da je vsled izda-
volitev v novoanelektiranih krajih na-
čelnik urada za odrešene pokrajine
senator Salata predložil ministrskemu
predsedniku Giolittiju svojo de-
misijo. Giolitti se še ni odločil, ali bi
demisijo sprejel ali ne.

GRŠKO-TURŠKA VOJNA.

Pariz, 11. junija. (Izv.) Listi javlja-
jo iz Carigrada, da je grška torpe-
dovka obstreljevala Heraklejo. Tur-
ška vlada je zaradi tega protestirala
pri zavezniških komisarijih. Grške
vojne ladje so odšle iz Carigrada v
Crno morje, očitno, da bi obstre-
ljevale anatolsko obalo in preprečile
preskrbo nacionalistov z orožjem in
municijo od strani sovjetske vlade.

Iz Aten se javlja, da je potovanje
kralja Konstantina v Smirno končno
določeno za nedeljo. Prepeljal se bo
na krovu oklopnice Lemnos, ki ga
bo spremljala križarka Helli in dva
torpedna rušilca. »Intransigent«
pravi, da se smatra v Parizu za go-
tovo da bo Anglija pri novi ofenzivi
podpirala Grčijo proti Turčiji.

SPOPADI NA RUSKO-RUMUN- SKI MEJI.

Bukarešta, 11. junija. (Izv.) V zad-
njih dneh so boljševiške bande po-
izkušale izsiliti prehod preko Dnje-
stra, a so jih zadržale rumunske ca-
rinske straže.

Splošna stavka na Bavarskem

Monakovo, 11. junija. (Izv.) Ker vlada
ni dovolila protestnih zborov, ki so jih
hotele prirediti socialistične skupine za-
radi političnega umora sol. posl. Garais,
so proglasile delavske organizacije za
vso Bavarsko splošno stavko, ki se je
pričela sinoči in bo trajala do ponedel-
jka. Vse delo počiva. Prišlo i, že do spo-
padov med stavkajočimi in policijo, ki
nastopa zelo ostro.

AVSTRIA SE PUBLIZUJE RUSI.

Dunaj, 11. junija. (Izv.) Po vesteh,
ki se tu razširjajo, se merodajni krogi
resno prizadevajo za vzpostavitev
gospodarskih zvez s sovjetsko Rusi-
jo. V to svrhu se imajo ustanoviti
obojestranski konzulati.

ANGLEŠKI RUDARJI GLASUJEJO O KONCU STAVKE.

London, 11. junija. Odposlanci ru-
darjev so sklenili, da glede sprejema
pogojev rudniških lastnikov odrede
glasovanje, ki naj se izvrši dne 15. ju-
nija in o katerega izidu predlože poro-
čilo dne 17. junija.

DVA NAŠA VLAKA ZGORELA.

Beograd, 11. junija. (Izv.) Na današnji
ministrski seji je zastopnik ministra za
promet poročal o velikem požaru, ki je
izbruhnil na kolodvoru v Budimpešti in
je uničil mnogo vagonov. Pri tem sta bili
popolnoma uničeni dve popolni garnituri
vlakov, namenjeni za Jugoslavijo.

GOZDNI PIKNIK

danes od 9. do 20. na Golovu pri
Ljubljani, Godba, petje in razna raz-
vedrila. Vstopnina 1 D.

VELIKA SLAVNOST JUGOSLOV.

MATICE JE DANES V CELJU.
Slovenci, podpirajte našo narodno
obrambo.

Sefon-Watson o imenu naše države

Zadnja številka «Nove Evrope» prinaša razpravo znanega angleškega publicista in prijatelja jugoslovanskega naroda R. W. Seton - Watsona, v katerem je govora tudi o nazivu naše države. Smisel Watsonovih izjavanj je približno sledeči:

«Kadar slučajno srečam Srbina starejše dobe, ki se ne sklada z imenom «Jugoslavija» in ki me prepričuje, da bo sedanjí naziv (SHS) trajal samo tako dolgo, dokler se ne najde primernejše ime, tedaj ga prepaden poslušam in se čudim njegovemu ozkemu obzorju. Tak človek se mi zdi strahovito zastal in slep, ko ne vidi, da je naziv «Jugoslavija» že sprejet in usvojen od civiliziranega sveta, ter da je tudi sicer stvarno nadljudsko. Poleg tega je tekmovalje med nazivoma «Jugoslavija» in «Kraljevina SHS» odveč.

Ako v desetih letih uradnega obstoja «Avstro - Ogrske» ni bilo mogoče zločiti imena «Avstrija» iz vsakdanjega, je povsem jasno, da nekaj tako težkega, kot je naziv «Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev» ne more prodreti niti pri povprečnih tujcih, ki so že nekoliko zmedeni vsled naziva «Českoslovaška». Ti gotovo ne bodo pristali na uporabo barbarske kovanice SHS. Kar se mene osebno tiče, mi je bilo žal, da se za novo državo nisprejelo ime «Ilirija». Med tem pa tvori ime «Jugoslavija», če ga tudi še niso izgovorile ustnice vzvišenih diplomatskih predstavnikov uradne Evrope, danes vendar še stalno rubriko in daje vsakdanji naslov glavnim evropskim listom, pisanim v vseh jezikih ter se to ime že nahaja tudi v vseh sodobnih enciklopedijah in priročnikih knjigah; pa celo povprečni diplomatski predstavitelj «Kraljestva itd.», se gotovo ne čuti »žalostne«, kadar jih imenujejo »jugoslovanske ministre« ter jih kot take pozivajo na uradne in poluradne razgovore in sestanke. Z eno besedo, «Jugoslavija» se je pojavila na pozornici in si je pridobila gledalce, in njeni nasprotniki lahko s galerij živjajo kolikor se jim ljubi, toda to ne more več škodovati «Jugoslaviji» in vrstah občinstva.

Iz konstituyente

Beograd, 10. junija.

Na današnji seji konstituyente so se najprej prečitale prošnje, pritožbe in interpelacije, ki pridejo na dnevni red. Za tem se je brala vloga ruske jugoslovanske stranke, ki zahteva, da mora naša država pod vsakim pogojem obdržati luko Baroš.

Poslanec Deržić je vprašal prometnega ministra, ali je pripravljen odgovoriti na njegovo interpelacijo. Dobil je v odgovor, da mu bo potrebna pojasnila dal minister s obročajem sam, kadar se vrne.

Nato se je pretresalo vprašanje poslanca Milena Pribičevića radi neurejenega dostavljanja denarja, ki ga pošiljajo naši izseljenci iz Amerike svojcem v domovino. Zamuda pošiljatev se je opravila s poslovanjem bank, po katerih izseljenci pošiljajo denar. Nato se je razpravljalo o vpostavitvi poštne prometa v Liki in Krbavi, potem pa je odgovarjal finančni minister na vprašanja poslanca Demetrovića radi neupravičenega predpisa pridobitnega davka tretjega razreda in vprašanj, ki so v zvezi z agrarno reformo.

Poslanec dr. Vošnjak je v svojem govoru poudarjal, da smatra za zelo važno zadevo za našo državo ustanavljanje višjih in nižjih kmetijskih šol. Maribor ima vse pogoje, da postane kar se kmetijskih zadev tiče, drugi Klosterneuburg. Ustanovitev kmetijske šole v Mariboru kot v obsejnim mestu, pa bi bilo tudi najboljše sredstvo za okrepitev naše državne misli. Poslanec dr. Vošnjak je žel za svoja izvajanja burno odobravanje. Po njegovem govoru se je vršila in nadaljevala debata o topičarski ekonomiji, nakar se je seja prekinila.

Ramazanbajram

Največji muslimanski praznik je veliki ali ramazanski bajram. Ta praznik se ne praznuje vedno na isti dan, marveč vsako leto na drug datum, prav tako kakor vsako leto prehaja v drugo dobo prazniški postni mesec ramazan. Letos n. pr. je trajal ramazan od 9. maja do vstetega 7. junija, torej 30 dni, dočim nastopi prihodnje leto deset dni prej, in nato sledeče leto zopet deset dni prej, tako da pride v 36 letih zopet nazaj na isti dan. — kajti muslimani računajo leto s 360 dnevi. Ramazanski bajram nastopi vselej s koncem ramazana in se tedaj z njim vred seli skozi vse letne čase.

Veliki ali ramazanski bajram se praznuje tri dni. Prvi bajramski dan je bil letos 8. junija, ali po muslimanskem prvi dan meseca ševala. Začne pa se uvajati praznovanje že prejšnji večer. Ko se opravijo zadnje večerne molitve na zadnji ramazanski dan, hiti vse na trg, v prodajalnice, kajti treba je nakupiti vse, kar človek potrebuje za praznik. Kupujejo največ meso, kavo, limone, pomaranče in drugo južno sadje, kajti drugi dan prihajajo znanici

In tako, kakor obžalujem, da se gotove politične struje protivijo, da se ime «Jugoslavija» spruje kot uraden naziv, ne morem jaz te stvari nikoli vzeti s tragične strani. Te struje namreč čaka ista usoda, katero so doživeli dvorjani kralja Kanuta, ko so ukazovali morju, naj se zlije na stran. Istokasto ne morem v tej zadevi deliti svojčustvovanja s pretanko občutljivostjo Hrvatske, ko imam pred očmi zelo veliko sličnost v zgodovini mojega rojstvenega otoka. Vprašanje skupnega imena, ki bi prevzelo Angleže, Skote in Velšane, je bilo rešeno pri ujedini-varju teh kraljevin, toda bilo je treba celih dveh vekov, da je ime «Britanija» in «britanski» prodrla ter postalo vsaj izdaleka popularno in splošno; pa so kljub temu celo še danes na kontinentu raje in pogostejše govori o »Angliji« in o »angleškem«. V tem drugem slučaju kot pridevek se je naziv »jugoslovanski« tudi brez uradnega blagoslova vdomačil v Evropi in to še prej nego po dveh letih. V vsakem slučaju je žrtve, ki se ima doprinesti za skupno ime, pravična in potrebna žrtve, toda kljub temu zelo občutljiva, bolj za Srbe, nego za Hrvate in Slovence.

V zadevali, ki se tičejo administracije, sodišč, vzgoje, higijene na raznih drugih poljih, se more Srbija kajpada mnogokaj naučiti od svojih hrvatskih in slovenskih sonarodnjakov. Toda vse to izginja pred prvotno važno nalogo, v kateri imajo Slovence in Hrvate poučiti Srbi. Oni jim morajo dati lekcijo o značaju in vztrajnosti, ki sta jih vzposobila, da so preživeli 500 let muk in trpljenja ter da so svoj največji poraz napravili za simbol narodnega vstajenja. Srbija je s svojim junstvom prevzela moralno vodstvo v Jugoslaviji, toda če ga želi obdržati, se ji to ne bo posrečilo na ta način, da se bo lovila za tistim, kar se je preživelo, temveč s tem, da bo iskreno sprejela ideale vse širje in širje bodočnosti. Ime «Jugoslavija» je simbol edinstva, enakosti in napredka.

Avstrijska politika plebiscitov

Plebisciti za priključitev Nemške Avstrije k Nemčiji, izvršeni zadnji čas na Tirolskem in Salzburškem, ter plebiscit, ki se pripravlja na Štajerskem, — vse to je izzvalo v Avstriji težko vladno krizo. Mayrov kabinet je že pred dnevi odstopil in sedaj iščejo na Dunaju izhoda iz težavnega položaja, v katerega jih je naglavo vprašanje priključitve avstrijske republike k nemški državi. Zadrege se hočejo iznebiti z uradniško vlado.

V razmotirvanjih o vzrokih krize avstrijske vlade poudarja vodilno dunajsko časopisje, da pomeni sedanjí položaj dunajskega kabineta v prvi vrsti krizo avstrijske krščansko - socialne stranke. Krščansko - socialna vlada je namreč bila na površju, ko so padle odločitve tirolskega, salzburskega in štajerskega deželnega zbora glede izvedbe glasovanja za priključitev Avstrije k Nemčiji. Krščansko - socialna vladna stranka ima v vseh teh treh deželnih zbora večino ter bi bila, če bi ji bilo kaj do tega, lahko dosegla, da bi bili plebisciti vsaj odgojeni. Tega pa ni storila. Nasprotno, krščanski socialci so v tirolski, salzburski in štajerski deželni zbornici ostentativno delali proti dunajski vladi in za plebiscite ter na ta način sami zakrivali sedanjó vladno krizo.

Mala in velika antanta sta jasno zavzeli svoje stališče napram politiki avstrijskih plebiscitov. Ko se je zadnjič vršilo ljudsko glasovanje na Salzburškem, so se celo raznašale vesti, da bo Avstrija vsled izida glasovanja zase, dena. To se za enkrat sicer še ni zgodilo, ker očitno čakajo merodajni faktorji na to, kakšen bo izid glasovanja na Štajerskem. Šele potem bodo izpregovorili o zadevi odločilno besedo.

vanja na Štajerskem. Šele potem bodo izpregovorili o zadevi odločilno besedo.

Gospodarski položaj Avstrije je nad vse žalosten. Primanjkljaj v proračunu dunajske vlade znaša za letošnje leto okoli 50 milijard kron. Brez tuje pomoči torej Avstriji ni več življenja. In kdo drugi naj pomaga Avstriji, če ne velika in mala antanta? Seveda, vpridlo takih plebiscitov, kakor se zadnjič čas vršijo v Avstriji, je težko reči, da bi bile simpatije velike in male antante na avstrijski strani. Izjave vodilnih politikov obeh antant so zadnji čas pokazale, kam vodi sedanja avstrijska politika plebiscitov. Z likvidacijo vprašanja majhne Avstrije pa nastane vprašanje velike Nemčije, na tem pa so zainteresirani vsi zavezniki in njim pridružene države, zato se utegne zgoditi, da bo po štajerskem plebiscitu krščansko - socialnega plebiscitnega veselja, z njim pa tudi nemško - avstrijske republike v resnici — konec.

Po svežu

— Masaryk na otoku Capri. V nemkem dopisu iz Napolja poroča «Česke Slovo», kako predsednik češkoslovaške republike živi na otoku Capri, samor se je podal na šesttedenski dopust, da si okrepi svoje rahlo zdravje. Dopisnik pripoveduje med drugim, da je potreba predsednika precej težavna. Kdor ga pozna, ve, da ga je težko prisiliti na to, da se posluži sluzi zaradi osebne udobnosti. Iz dobe njegovega delovanja v Rusiji je znano, da je Masaryk le po daljšem odporu pristal na to, da je sprejel slugo Husa za osebno postrežbo, ker je stal na stališču, da si lahko sam snazi obleko in čevlje. Tudi na Capriju ne mara, da bi njegovo osebo ostalo doma, če se nahaja on na kakem izletu. Kadar gre v mesto na sprehod, vzame s seboj celo spremstvo od najvišjega dostojanstvenika do zadnjega sluga in potem obdružuje skupaj v enem lokalu. Na ta način ruši predsednik republike one ograje, katere avtomatično postavlja okoli njega njegov dostojanstvo.

— Pomanjkanje življenjskih potrebščin v Rusiji. O pomanjkanju življenjskih potrebščin v Rusiji so prinesla moskovska «Izvestja» od 26. maja t. l. poročilo, da je vzrok pomanjkanja zadnja slaba žetev ter tudi neujelja kmetov, ki niso hoteli oddati državi potrebnih pridelkov. K pomanjkanju je mnogo pripomoglo dalje slaba transportna služba. Mnogo živil je bilo uničenih o prilik kmetičkih vstaj in uporov. Samo aprila meseca 1921 se je pokvarilo nad 6 milijonov pudov žita, ki je bilo erarična last. Vsled pomanjkanja, ki vlada v Rusiji, je zapustilo Moskvo že okoli 42.000 delavcev. Življenjski delavskih slojev v Petrogradu je naravnost brezupno. Kruh dobijo delavske družine le poredkoma in se tedaj v majhnih količinah.

— Pripravljanje boljševiškega puča v Nemčiji? Znatno del berlinskega časopisja trdi v zadnjem času, da sta prišla v Nemčijo boljševiška voditelja Radek in Zinovjev. Njuna naloga je pripravljanje komunističnega puča v nemški republiki.

— Pospeševanje padanja cen v Italiji. Znana organizacija Fiat (zveza italijanskih tekstilnih delavcev) ter delavska zbornica v Milanu sta pripravili veliko akcijo za pospeševanje padanja cen. Svoj posel opravljata na ta način, da sta začeli na debelo prodajati blago, katerega sta kupili po tvorniških cenah. Takoj prvi dan se je prodalo blaga za 1 milijon lir. Sestavil se je trajen odbor, ki se bo bavil s prodajo blaga tudi v ostalih italijanskih mestih.

— Churchill o pogojih trajnega mira. Iz Washingtona javljajo, da je izjavil Churchill v svojem zadnjem govoru, da tvori pogoj za trajen mir na svetu sporazumno delovanje Anglije, Francije in Nemčije. Anglija mora vse svoje sile porabiti za zblizanje francoskega in nemškega naroda.

Politične beležke

— O novem ljubljanskem županu se je razpisala mariborska «Straža», ki ga hvali in slavi na vse pretege. Tako na primer pravi: Posebno nas veseli, da pripada novoizvoljeni župan stranki, ki se bori s SLS skupno proti centralizmu. Pesek bo s svojim delom za blagor ljubljanske občine zadovoljil stranke, ki so mu poverile to eminentno mesto. Cela Ljubljana se raduje njegovi izvolitvi itd. Pokloni, ki jih dela Pesku in njegovi stranki mariborska «Straža», govore jasno dovolj, čigav župan je gospod Anton Pesek.

— Odločne odredbe proti protidržavnim elementom na Hrvaškem. Iz Zagreba poročajo, da pripravljata hrvatska vlada energične odredbe proti protidržavnim elementom in to v prvi vrsti proti radičevcem in frankovcem. Vlada ima v rokah dovoljno dokazov o hujskanju in protidržavni propagandi teh strank, ki danes že javno nastopajo proti državi. Vlada namerava prepovedati izhajanje radičevskega glasila «Slobodni dom» in frankovskega tednika «Hrvatska misao»; dalje bodo načelno prepovedani shodi, zborovanja in sestanki, ki bi jih prirejale organizacije in somišljeniki teh strank. Politične oblasti morajo pošiljati svoja poročila pokrajinski vladni v Zagreb in centralni v Beograd, da bo tudi ta vselej neposredno informirana o položaju na Hrvaškem. — Vest, da so odpisali komunisti na kongres III. internacionale v Moskvo tudi delegate Radičeve seljačke stranke, se potrjuje. Ti delegati so odšli iz Prage, kjer so zaostali po kongresu češke agrarne stranke. Postopanje radičevcev dobiva torej vse bolj in bolj protidržavno obliko, ter je vlada prisiljena, da že sedaj nastopi odločno proti njihovim nameram.

— Uspehi male antante. Povodom zaključka jugoslovanske - romunske zvezne pogodbe piše uradni list češkoslovaške vlade «Českoslovaška Republika»: Minister dr. Beneš gleda lahko danes s ponosom na ta znameniti uspeh svojih dolgoletnih prizadevanj. Jasno in odkrito povemo: Konvencija med Jugoslavijo in Rumunijo ima za Evropo velik pomen; ona je definitivno pokopala načrte gotovih krogov, ki so z nekakimi konfederacijami hoteli vzpostaviti staro donavsko monarhijo; prekrizala je skrivne načrte raznih nepopoljskih napetosti na Madžarskem in Bolgarskem, ki so vedno mislili, da pride med zmagovalce do preprioradi razdelitve plena, ki so načunali na nesoglasja med Rumunijo in Jugoslavijo radi granic v Banatu. Posledice sporazuma Rumunije, Jugoslavije in Češkoslovaške se že kažejo; Bolgarija se skuša približati Jugoslaviji, madžarska vlada svečano izjavlja, da nima nobene zveze z Radičevimi elementi. Svečano in ponosno moremo trdit: Mala antanta je danes najbolj trdna in konsolidirana organizacija v vsi Evropi; naša republika je v nji našla popolno jamstvo za svoj nadaljnji razvoj. Mala antanta je danes v Evropi faktor, ki ga morajo upoštevati vsi, ker ona je in ostane granitni zid, kot je rekel Take Jonescu v Beogradu. Politično - vojaške konvencije se bodo poglabile s kulturnimi in gospodarskimi; stvorili bomo enoto, ki bo navezana sama nase, ki ne bo imela potrebe iskati opore zunaj, ker bo imela v sebi dovolj moči, da si pomaga sama in da dá svojim besedam tudi poudarka na način, ki bo vzbujal respekt v svetu.

Sokolski vestnik

POSEBNI VLAK V OSIJEK.

Iz Slovenije vozi na zlet v Osijek posebni vlak, ki odhaja iz Ljubljane 26. t. m. ob 0.40, in vozi dalje po sledečem voznom redu: Ljilja 1.13, Zagorje 1.29, Trbovlje 1.34, Hrastnik 1.30, Zidani most prihod 1.48, odhod 2.40, Sevnica 3.12, Rajhenburg 3.32, Krško 3.40, Brežice 4.04, Zapršič 4.34.

S tem posebnim vlakom imajo v Ljubljani dovolj: Gorenjci, vlak št. 917 ob 20.43, Dolenci, vlak št. 1016 ob 20.23.

ponos se nam zdi prav opravičen, saj je to najstarejši del Ljubljane, ki je ohranil tudi še mnogo starega v svojih zidovih. To naj tudi ostane: svet pa gre naprej — zato bo društvo skrbelo, da bo zbralo v sebi čim več prebivalcev svojega okraja in jim bo v svojih prostorih nudilo primernega razvedrila. Zeleti je, da šentjakobčani spoznajo pomen svojega društva. Za otvoritev so dali igralci ali dramatski odsek na repertoar Strindbergovega «Pelikana», v bodoče pa hočejo pred vsem gojiti program, ki bo našemu meščanstvu dal zabave in razvedrila. V mrzlih zimskih mesecih pridejo na vrsto umetniške prvovrstne stvari.

Kar se tiče igralrskega osebja se obetajo prav lepi uspehi. Prvi večer je pokazal, da je na razpolago mnogo dobrih mladih sil.

Za Vičem je torej prišel Šent Jakob. Naš drugi predmetni oder. Slediti morajo Šiška, Vodmat, Trnovo. Šentjakobčani so dali lep zgled.

Vemo, da ni šlo brez truda in dela — a vse to bodo poplačali uspehi. Zato pozdravljamo ta naš novi prosvetni dom, želeč mu najlepše bodočnosti.

Vrhnik, vlak št. 5705 ob 19.20. V Zidnem mostu se priključijo vlaku sokolska društva iz Štajerske, in sicer ima zvezni vlak št. 49 iz Maribora ob 22.10, iz Savinske doline pridejo v Celje ob 18.37, nato priključek na vlak št. 49, dohod v Zidani most ob 0.18, z Dravskega poila vlak št. 225 do Pragerskega; tam čakajo na vlak št. 49 iz Maribora, kateremu se priključijo.

Bratska društva in župe pozivljamo, da se drže točno teh navodil, da ne bo zmešnjav. Zaradi eventualnih pojasnil, se naj obrnejo župe še direktno na Savez. Istočasno pozivljamo župe, da do dne 15. t. m. javijo udeležbo zletni kancelariji v Osijek ter istočasno odposljejo denar za zletne legitimacije in prehrano. Vsi župni in društveni načelniki in tudi drugi ostali funkcionarji naj skrbno preučijo navodila za zlet v Osijeku, katerih naj se tudi drže. Le tako bo mogoče vzdržati red in bo veliko manj nezadovoljnosti med udeleženci.

Posebni vlak pride v Osijek dne 27. t. m. ob 18. uri, na kar se podajo društva naravnost v odkazana jim prenočišča. Župni in društveni načelniki se morajo pa takoj podati v zletno pisarno, da dobe zletne legitimacije in druga navodila. Med vožnjo mora vladati pri vseh družstvih vzoren red. Vsak se mora držati navodil načelnika, zaradi česar morajo biti župni načelniki v stiku z njim, da dobe pravočasno potrebna navodila. Odredbam železniških organov se je brez-pogojno pokoravati. Med vožnjo je strogo prepovedano izstopati.

Amerikansko Sokolstvo. Dolgo časa ni bilo nikakega poročila o gibanju naših američanskih bratov, dasi je bilo delovanje v Ameriki med sokolskimi društvi zelo živahno. V zadnjem času so se pričela javljati sokolska društva iz Amerike ter so stopile v stik s Savezom. Ker tam še nimajo enotne sokolske organizacije, dasi je bil v letu 1917 ustanovljen v Clevelandu Jugoslovanski Sokolski Savez, pripravljajo društva svoj vstop direktno v Jugoslovanski Sokolski Savez v stari domovini. Sokolsko društvo v Clevelandu je pristopilo tudi k Jugoslovanski Sokolski Matici ter poslalo v ta namen 1000 K; o delovanju pa poroča sledeče: Naš telovadni odsek šteje 70 telovadcev. Sedaj imamo dvakrat na teden telovadbo v St. Clair Bath House, vsak petek pa naraščaj. Ustanovili bomo tudi ženski odsek. Vse gre bolj počasi, a vseeno gre lepo z našo idejo. 14. avgusta t. l. bo naš odsek prvič nastopil na vseletni Druženja kulturnih društev. Letos nameravamo tukaj zidati svoj slovenski Narodni dom. Zelo navdušen dopis pošilja tudi Sokolsko društvo Farrell, Pa, ki je začelo zelo lepo delovati in ima veliko število članstva. Upati je, da dobimo stike tudi z ostalimi sokolskimi društvi v Ameriki, in da se bo sokolska ideja med našimi američanskimi brati hitro razširila.

Župni zlet v Sloveniji. V letošnjem letu se vrše sledeči župni zlet: Sokolska župa Celje 14. avgusta v Sočanju, Gorenjska sokolska župa 24. julija v Kranju, (25 letnica sokolskega društva v Kranju), Sokolska župa Ljubljana I. 31. julija v Ljubljani, Mariborska sokolska župa 14. avgusta v Središču, Novomeška sokolska župa 14. avgusta v Karlovcu. Razven tega ima Novomeška župa okrožne zlete 10. julija v Semiču, 17. julija v St. Janžu in 17. avgusta v Toplicah.

Sokol I vabi svoje članstvo na korporativno udeležbo javne telovadbe Sokola Štepanja vas na Planjuri. Zbirališče na trgu Tabor ob pol 2. uri popoldne.

Župni zlet v Mengšu. Sokolska župa Ljubljana priredi danes v nedeljo celodnevni župni zlet v Mengšu. Sokolska društva pridejo ob devetih v Mengšo, kjer bo ob 10. uri glavna skušnja. Popoldne ob 4. uri bo javna telovadba, ki obsega vaje moške in ženske dece, moškega in ženskega naraščaja, članov in članic, orodno telovadbo ter nastope izbranih telovadnih oddelkov, med njimi simbolični telovadni skladbi dr. Murnika «Po lezeru» in «Napej». Pred javno telovadbo koncert vojaške godbe, po telovadbi ljudska veselica. Ob sedmih odhod naraščaja, ob osmih odhod društev. Iz Ljubljane vozi vlak proti Mengšu ob 7.40, 13.10 in 14.10.

Sokol I sprejema prijave za sokolski zlet v Osijeku v nedeljo od 10. do 12. ter 12. 13., in 14. t. m. od 16. do 19. ure na Trgu Tabor št. 2. Na poznejše prijave se ne ozira.

Desetletnica Štepanjskega Sokola se proslavi danes popoldne na Planjuri pri Štepanji vasi. Sokol priredi javno telovadbo, združeno z veselico. Začetek ob treh popoldne.

Sokol v Trebnjem priredi dne 19. t. m. ob 15. uri javno telovadbo na Veliki Loki.

Sokol v Semiču proslavi dne 10. julija svoje desetletnico. Novomeška župa priredi ta dan v Semiču župni zlet.

Na veliko sokolsko slavnost, ki se vrši danes v Banja Luki, se je odpeljalo iz Ljubljane posebno odposlanstvo starešinstva Sokolskega Saveza.

SOGLASNA SODBA VSEH POSETNIKOV UMETNOSTNE RAZSTAVE V JAKOPIČEVEM PAVILJONU. DA JE TA RAZSTAVA ENA NAJBOLJŠIH DO SEDAJ. NE ZAMUDITE OGLEDATI SI JO!

Telovadba naše mladine

Javna telovadba ljubljanskih srednjih in meščanskih šol

Jutro je že poročalo o lepo uspelem telovadnem nastopu, ki so ga priredili 5. t. m. učenci in učence ljubljanskih srednjih in meščanskih šol. Nastop je bil najslabše opravičilo Pribičevićeva odluka o uvedbi sokolskega sestava v šolsko telovadbo, odredba, ki je vzbudila toliko krika in vika v klerikalnem taboru.

Strog sodnik in strokovnjak bi lahko pograbil marsikaj. Pomisliti pa je treba, da je bil to prvi jednak nastop v celi naši državi in da je bil za ključek razmeroma zelo kratkega sistematičnega dela. Avstrijska in pozneje tudi klerikalna šolska uprava nista imeli smisla za telesno vzgojo. O blivsem višjem šolskem svetu bi mogli v tem oziru povedati marsikatero lepo. Ako upoštevamo dalje primitivna sredstva, ki so stala na razpolago prirediteljem, in ovire, s katerimi so se morali boriti, moramo biti z javno telovadbo zadovoljni in izreči vse priznanje društvu telovadnih učiteljev, ki je prireditev organiziralo in vodilo. Javno zahvalo zasluži zlasti tudi referent za telesno vzgojo, g. Bajželj, ki se ni strahnil ne truda, ne stroškov, da je izvedel zamišljeni nastop.

Sporod javne telovadbe je obsegal 7 točk. 800 učencev nižjih razredov in meščanskih šol je nastopilo pod vodstvom tel. učitelja g. Jerasa z lepo izvajanimi vajami s palicami. Prihod in odhod velike množice je bil prav zadovoljiv, kar je tem važnejše, ker so imeli telovadci le malo skupnih vaj. Razveseljivo je bilo tudi opazovanje, s kako vno in resnostjo je telovadila velika večina nastopajočih. In koliko jih je bilo nesrečnih, ker zaradi premajhnega prostora niso mogli nastopiti. Več sto jih je moralo izostati.

Zal ni bilo enake vne pri višjih razredih. 400 dijakov je nastopilo v tem oddelku, prostora pa bi bilo še za par stotin. Upajamo, da bo boljše, ko dorastejo mali. Nastopajoče štiri stotine pa so častno izvršile svojo nalogo z izvajanjem prostih vaj, ki jih je sestavil in vodil g. Kozak.

Pri ordni telovadbi so nastopili najprej učenci nižjih, nato višjih razredov. Izbrane vaje so bile v splošnem prav primerne, nekatere v nižjem oddelku morda pretežke (visoka bradlja).

Lepe so bile proste vaje učenk. Nastopilo jih je 500 iz vseh ljubljanskih srednjih in meščanskih šol, izvenšili li- bej, ki še vedno ne more uporabljati telovadnice, in uršulinske meščanske šole, kjer «za take stvari» seveda še nimajo smisla. Pripravne in ljubke proste vaje je sestavila gđ. Trdinova, vodil jih je g. Kozak. Naredile so najbolj vtis in žele burno priznanje gledalcev.

Telovadbo so primerno zaključile telovadne igre učencev in učenk, ki pa se niso mogle popolnoma razviti, ker je bil prostor premajhen.

Hvaležni moramo biti našim telovadnim učiteljem, da se niso strahili dela in truda, ki ga je velikopotezni nastop zahteval. Sodelovali so pod vodstvom g. Bajžlja telovadni učitelji vseh ljubljanskih srednjih in meščanskih šol, gđ. Petkova in Trdinova in gg. Arnšek, Čop, Jeras, Kozak, Rajer in Trost. Telovadbi so prisostvovali poveljenik za uk g. dr. Skaberne, šef oddelka za narodno zdravje g. dr. Kraje, zastopniki Sokolstva, Sportne zveze itd. Občinstva je bilo okrog 2000. Ljubljana- čanje niso vedeli zakaj gre, pa so šli druga pota. Tudi časopisje je v nepoznanju razmer posvečalo prireditvi pre- malo pozornosti. Uverjeni pa smo, da bo obisk prihodnje leto neprimerno boljši, zlasti če se priredi nastop kot uvod k vsesokolskim dnevom.

Prostor za javno telovadbo sta dala na razpolago Stepanjski Sokol in baron Codelli, ki je šel tudi sicer prirediteljem radevolje na roko. Gg. Kra- pež in Slahta sta brezplačno odstopila stole, vse drugo so morali prireditelji plačati, nekatere stvari celo precej drago (godba n. pr. je veljala nad 5000 K.). Rezijski stroški so šli v desetstisoče in prireditelji bi bila nemogo- ča, ko ne bi priskočile z znatno sub- vencijo ljubljanske — banke. Da v takih razmerah ni mogoče misliti na zgradbo lastnih garderob, bi lahko ve- del tudi Slovenec poročevalec, ki se zgraža nad tem, da so se učenci pre- oblačili na prostem. Učenke pa so itak imele svoje ločene prostore za gar- derobe.

V soboto popoldne se je vršila glav- na skušnja, ki so si jo ogledali tudi go- jenci gluhonemne. Ako bi se pobri- gali za to, bi si jo lahko tudi drugi zavodi.

Naša šolska telovadba

Po prevratu so prišli tudi za telesno vzgojo naše mladine boljši časi. Me- rodajni krogi so vendar enkrat začeli negovati tudi to postavko našega šol- stva. Seveda starih grehov ni mogoče popraviti preko noči. Telovadnice so na premnogih šolah še nezadostne ali jih sploh ni, za telovadbo na prostem pa ni poskrbljeno skoraj nikjer. Zato mora ostati telesna vzgoja še vedno ne- popolna. Zlasti je nemogoče gojiti lah- ko atletiko, kakor nujno bi bilo to tu- di potrebno.

Izmed ljubljanskih šol je menda edina št. Jakobška brez telovadnice. Učenke telovadijo zato na deški ljud- ski šoli na Čojzovi cesti. Pač pa nima- jo prilike za telovadbo licejke, čeprav ima zavod lepo telovadnico. Še vedno in kljub prošnjam in urgencam pri Ponciju in Pilatu ima okupirano telo- vadnico državna železnica. Tudi obrt- na šola ima krasno telovadnico, ki se ne uporablja. Ali ni to nedopusten greh nad našo mladino. Brez telovadbe je naposled še trgovska šola; upamo, da je bilo to letos zadnjič.

Za bodoče počitnice sta projekti- rana dva telovadna tečaja za ljudsko- šolske učitelje in učiteljice, v Ljubljani za učitelje, v Mariboru za učiteljice. Vodila ju bodeta gg. Bajželj in Schaup. Upamo, da ju bo mogoče izvesti kljub velikim oviram in da bodo začele na ta način s sistematično telovadno vzgojo tudi naše ljudske šole.

J. JERAS:

O šolski telovadbi in njenih smernicah

Z ozirom na nedeljsko javno telo- vadbo srednješolske in meščanske- šolske mladine smatram za uместno in potrebno povedati nekaj splošnega o šolski telovadbi in o smernicah v ka- terih naj bi ta delovala.

Vzgojitelji so dobili po vojni zopet mladino v svoje okrilje, ampak zani- krno in zanemarjeno. Starši in države tro v učitelja, da jim popravi mladino, ki je izšla iz vojne telesno in duševno pokvarjena. Tudi celokupen naš uje- dinjeni narod je utrpel v svetovni vojni toliko na svoji življenski sili, da se mo- re popraviti le v svojem dobro vzgoje- nem zarođu. In tu pride v poštev v prvi vrsti telesna vzgoja, ki naj da mladini telesnega zdravja, discipline, volje, neustrašenosti in plemenitosti tudi za duševno delo. Vzgaјati tako mladino, more samo telovadni učitelj, ki ne kaže učencem samo mehanično vaj na tem ali onem orodju, ampak je tudi pedagog. Le tedaj se bo zave- dal telovadni učitelj, da sloni na nje- govih ramah najvažnejša naloga vzgo-

je. — Potrebni so nam dobri telovadni učitelji!

Telovadba mora biti obligaten pred- met na vseh šolah. Bivša rimska Avstri- ja se tozadevno ni nič brigala. Zato se ni čuditi, da gledajo še danes mnogi starši v telovadbi (vključno temu, da imajo slabo telesno razvite in bolehe- otroke) neko nepotrebno zlo in da celo prigovarjajo in zapovedujejo svojim otrokom, naj ne obiskujejo telovadbe. Zalostno je pa dejstvo, da se dobe- taki ljudje celo med našo inteligenco in celo med našim učitelstvom vseh kategorij, ki gledajo na telovadbo «čez ramo». Edino opravičilo za nje je, da sami niso bili vzgojeni v tem pravcu in nimajo zaradi tega o vsem tem pravih pojmov.

Za ureditev šolske telovadbe je v prvi vrsti poklicana država. Ona naj poskrbi za obligatnost telesne vzgoje; le obligatnost bo tozadevno transformi- rala šolo. Ona naj predpiše metode in naj prevzame odgovornost za even- tualne posledice obligatnosti. N. pr.: Vadi se skok. Učenec nerodno skoči, pade in si zlomi nogo (slučaj, ki je v

ostalem precej redek) — odgovornost prevzemi država, ki križ stroške za le- čenje! Država mora podpirati učitelj- stvo pri velevažnem delu na polju te- lesne vzgoje in mu dati moralnega in materialnega poguma — pa bodo uspehi sigurni.

Čital sem v francoske mlisu, da je bil v Franciji sprejet zakon o obligat- nosti telesne vzgoje za dečke od 6. le- ta do vstopa v armado, za deklice za dobo šolske obveznosti. Pri tem se je oziralo pri dečkih na tri periode. V prvi je zapopadna doba šolske obvez- nosti, v kateri naj učitelstvo praktično uveljavi izrek Rousseau-a: «Ako ho- čete vzgojiti razum, vzgojite sile, ki naj jih ta vlada.» Druga doba traja od izstopa iz šole do 16. leta, t. j. do začetka priprave za vojaško službo. Končna doba t. j. od 16. leta do poziva v vojaško službo stoji v znamenju pri- prave za vojaščino. — Ves ta program sloni na temelju — na šoli! Le v šoli in s šolo se bodo vzgojile tudi naše bodoče resnično jugoslovanske genera- cije.

obraz-ha, enakovredna dovršeni srednji šoli. Enaki pogoji se zahtevajo tudi za učitelje telovadbe (ki bo vživala veliko večje vpoštevanje nego dosadaj in poleg katere se uvedejo tudi koristni športi). Kar tiče ženskih ročnih del, so bili nekateri za to, da se na srednji šoli ne uče, končno pa je zmagal predlog, da ostane- jo; učiteljice morajo biti kvalificirane te- meljem strokovno in predhodne splošne srednješolske izobrazbe.

6. Proforski izpit se v primeri s prej- šnjim stanjem poenostavi. Polagati ga morejo samo osebe z diplomsko izkušnjo, a oproščajo se strokovnega izpita (osta- ne samo domača naloga, splošni izpit in dve predavanji, ki se morata braniti).

7. Za predlaganje ravnateljskih kandi- datov, premeščanje učiteljev, izpopolnje- vanje praznih mest, dovoljevanje dopu- stov v naučne svrhe, posebnih nagrad itd. obstoja na ministrstvu stalna komisi- ja, sestavljena tako-le: načelnik srednje- šolskega pouka, en član glavnega kultur- nega sveta (ki ni uradnik naučnega mini- strstva) in po en član iz glavnega odbora proforskega društva in belgrajske sek- cije tega društva. Srednješolskemu učitelstvu se zagotavlja stalnost in gotovo predprave za službovanje na težjih me- stih. Rok službe ostane isti.

8. Pri predavanjih se mora posebno pa- ziti na enotnost dela. Čenur morajo slu- žiti tudi učbeniki. Celo delo mora biti ne- ekstenzivno, ampak intenzivno. Da bo mogoč uspeh ob popolnih zdravstvenih pogojih, se mora število učencev omejit na 40 v nižjih in na 30 v višjih razredih. Ravnatko se mora prekiniti z otvarja- njem velikega števila oddelkov na isti šoli (sedaj so šole s 18 oddelki in nad 1200 učenci).

9. Plače profesorjem se niso določile in se urede s posebnim zakonom, biti pa ne smejo nižje, nego jih dobivajo najboljše plačani uradniki drugih strok z enako sposobnostjo.

Na temelju teh točk bo sedaj ožji prosvetni svet ministrstva prosvete iz- delal zakonski načrt.

Minister prosvete Svetozar Pribiče- vić je izjavil, da je reforma šolstva najnujnejša potreba, zato bo zahteval v ministrskem svetu, da pridejo vsi tri- je šolski zakoni kot prvi na razpravo v zakonodajnem delu narodne skup- ščine, ko bo končana ustavna debata.

Katolicizem komuniz- ma v umetnosti

V sovjetski Rusiji je opaziti veliko težnjo najširših ljudskih mas po umet- nosti, zanimanje za vsa kulturna vpra- šanja in pregledovanje v duševno živ- ljenje. Posebno zanimanje vlada v so- vjetski Rusiji za gledališče. Povsod se ustanovljajo nova gledališča, v naj- manjši vasi se vrše predstave diletan- skih družb; vsaka šola ima svoj gleda- liški odsek, ki prireja gledališke pred- stave.

Sovjetska vlada je hitro zapazila to razpoloženje širokih ljudskih mas in hitela izkoristiti to razpoloženje v svo- jo korist. Komisarijat za ljudsko iz- obrazbo je začel z vsjo vno podpirati gledališko gibanje, ki ga je izkoristil kot propagandno sredstvo za boljše- viške in komunistične ideje. Seveda ta gledališka umetnost ni umetnost, ki si jo zamišljamo pod tem imenom; ona je le prigodno agitacijsko in politično sredstvo.

Zato je tudi razumljivo, da so se ta- kemu razumevanju pojma gledališke umetnosti uprli ruski umetniški krogi, ki odločno obsodijo izumiranje umet- nosti v politične svrhe. Toda ta odpor ni nastal samo iz kulturnih principov, tudi iz političnih in socialnih ozirov so se uprli ruski intelektualci in duševni delavci komuniziranju umetnosti. Dej- stvo je, da izhajajo ruski duševni de- lavci iz vrst meščanstva, vsa ruska inteligenca je še danes protiboljševiš- ka. Zato je velika in pretežna večina ruskih umetnikov in duševnih delav- cev bila v času revolucije popolnoma pasivna in se ni udeleževala javnega dela in življenja. Med tistimi, ki so se na ruski umetniki v tem času zblžali in osredotočili vse svoje delovanje v tem, da obranijo svoje stare umetniške tra- dicije pred navalom revolucije.

V obstoječih razmerah pa ruski umetniki niso hoteli ali si tudi niso upali nastopati javno, kar je pa imelo jako slabe posledice za umetniško živ- ljenje v Rusiji.

Pravih umetnikov ni bilo, zato so se dvignili srednji talenti, a tudi izrodki bolečnih fantazij in smeri.

Na odru so zavladali futurizem in razne druge struje trenutka; iz stare umetnosti je prišlo na oder to, kar je bilo najslabšega in že davno obsejo- nega. Ta nova boljševisko-futuristično-ekspresionistična umetnost se je po- stavila na stališče, da je ljudska masa v globinah svojih duš navadna druhal, ki je nesposobna in nezmogljiva, da bi se povzdignila do človeških čustev in mi- sli. — Zastopniki stare umetnosti so zastopali stališče, da je njih umetnost masi najbližja in najrazumljivejša.

Tako je nastal konflikt med obema strujama in sovjetska vlada se je od- ločila, da reši to vprašanje. Na svoj način seveda! Prvo, kar je storila vla- da, je bilo, da je izvršila reformo ko- misarijata za ljudsko izobrazbo. Skrb za umetnost prevzame v velikem delu glavna uprava za politično prosvetno

Prosveta

Reforma naše srednje šole

Takoj po našem ujednjenju se je po- kazala kot ena najnujnejših potreb izvesti reformo našega šolstva. Po šti- rih različnih šolskih zakonih (srbskem, madžarskem, avstrijskem in bosens- kem) so se upravljale naše šole, no- bene enotnosti ni bilo, ni bilo enotnih šolskih knjig, stare so bile deloma ne- rabne.

Čutili smo vsi potrebo, da se mora izvesti reforma šole kar najprej, toda delo se ni moglo izvršiti naenkrat in v kratkem času. Ko je bil Davidović minister prosvete, je takoj začel z naj- potrebnejšimi reformami v našem šol- stvu, ki so se mogle izvesti brez za- kona in sklical je takoj anketo za ljud- sko, srednjo in visoko šolo; te ankete so predlagale ministrstvu najnujnejše reformne predloge. Žalibog, da mini- ster Davidović, ki je znan kot eden najboljših šolnikov in modernih peda- govov v Srbiji, ni mogel izvršiti svo- jega načrta. Politično delo ga je od- tegnilo prosvetnemu in zapustil je na- zadnje tudi ministrstvo prosvete.

Vendar so ostali njegovi načrti in po njih se je delalo naprej. Izdelal se je v načelu zakon za visoke šole, formu- liral zakon za ljudske šole, ki so ga izdelali zastopniki učitelstva iz vse kraljevine; sedaj so pa končane tudi vse predpriprave za srednješolski za- kon.

Ze leta 1919. se je sestala v minist- rstvu prosvete anketa, v katero so bili poklicani vsi naši najboljši šolniki. Svoj elaborat je anketa izročila glavnemu prosvetnemu svetu, ki je bil razširjen z zastopniki srednješolskih zavodov.

Glavni prosvetni svet je najprej ugo- tovil cilje, ki naj jih zasleduje vzgoja v srednji šoli. Srednja šola ima v prvi vrsti nalogo, da vzgoji kulturnega človeka in državljanja; dati mora ab- solventu popolno znanje o naši domo- vini, njeni preteklosti in sedanjosti, njenem geografskem položaju, notranji ureditvi; dati mu mora splošno izobraz- bo, da bo mogel slediti predavanjem na vseučilišču. Posebna važnost se mora polagati na študij domače litera- ture v zvezi s slovansko in svetovno literaturo.

Postavljeno je tudi načelo, da se mora srednja šola kar najbolj pribli- žati realnemu življenju, da dobi abso- lvent vpogled v življenje; posebna skrb se mora posvetiti higijeni, telesni vzgo- ji, v dijaku se mora vzbuditi ljubezen do dela.

Prosvetni svet je izdelal v tem smi- slu sledečih devet točk za reformo srednje šole:

1. Srednja šola bo do korenite izpre- membe osnovnih šol še nadalje trajala osem let, od katerih tvorijo prva štiri le- ta nižji, druga štiri leta pa višji tečaj. Nižji tečaj je enak za vse vrste srednjih šol in za celo državo. V tem tečaju se takolimenovani klasični jeziki ne bodo učili niti v takozv. klasičnih gimnazijah, a že od prvega razreda dalje se vrši ob- vezni pouk v enem tujem jeziku, in si- cer po svobodni izbiri: v francoščini, an- gleščini ali pa nemščini. Veronauk poda- ja tu temelje vere in morale, ob enem se uvedejo temelji obče zgodovine.

2. Od petega razreda dalje se srednja šola razdeli v tri veje (ako dopuščajo razmere, morejo biti vse tri v eni kraju in pod enim krovom): klasično, realno in realno-gimnazijsko. V klasičnem oddelku je poleg v nižjem tečaju začetega živga jezika obvezna tudi latinsčina v širšem obsegu, grščina pa fakultativna; v real- nem in realno-gimnazijskem oddelku je poleg prejšnjega obvezen še en tuj živ je- zik, in sicer po izbiri: francoski, ruski, angleški, nemški ali italijanski; razen te- ga je v realni gimnaziji v popolnoma malem obsegu obvezen tudi latinski jezik.

Veronauk se v višjih razredih ne bo predaval kot poseben predmet, ampak se bo verska zgodovina predavala skupaj z občno zgodovino, temelji krščanske etike pa se bodo podajali že v nižjem tečaju. Kot nova predmeta se uvedeta higijena in temelji državne ureditve.

3. Stremiti je treba za tem, da ima že- nska svoje lastne srednje šole, posebno v višjem tečaju; toda kjer ni posebnih šol, se dopušča skupno šolanje v vseh razre- dih (koedukacija). Šolarina se popolnoma odpravi. Zrelostni izpiti se polagajo na šoli, katero je kde obiskoval (nekateri so bili nunenja, naj se polagajo zrelostni iz- piti na sedežih vseučilišč).

4. Srednje šole so ali popolne ali pa samo z nižjim tečajem. Šol s 5, 6 ali 7 razredi ne more biti. Nobena šola se ne more otvoriti, dokler niso najstrožje iz- vršene vse zakonske zahteve.

5. Za učitelstvo se uvede kvalifikaci- ja. Za naučne predmete ostanejo samo te- le vrste učitelstva: ravnatelji, profesorji in suplenti. Na srednjo šolo je mogoče priti samo z maturo in diplomskim izpi- tom. Potemtakem ne more biti na srednji šoli novih ne začasnih ne stalnih pred- metnih učiteljev in učiteljic. Dosedanji taki učitelji ostanejo na svojih današnjih mestih pogodbeno, to je postavi se jim rok, da udovolje zahtevam, ki se strinjajo v pogledu kvalifikacije.

Uvede se tudi kvalifikacija za učne mo- či v umetnosti. Za glasbo in risanje (eli- karstvo) bosta dve vrsti učiteljev: z vi- šjo, akademično in navadno izobrazbo. Za drugo kvalifikacijo se poleg zadostne strokovne izobrazbe zahteva splošna iz-

tajle, ne sme se nikdar pokazati бага- teliziranje epizod, kar že v naprej ome- gogoča enotnost in skladnost celote. V tem oziru smo se mogli učiti pri hu- dožestvenikih, kjer smo videli, da igra- lee ne meri vloge po straneh, ampak po delu.

Imamo popolno zaupanje v vodstvo slovenske drame, kar vidimo v njem može, ki nam njih imena jamčijo naj- boljše voljo, a njih dosedanje delo nudi dovoljno dokazov, da hočejo dvigniti kulturni nivo slovenske drame na višino svojega načrtanega programa.

Ako bo gledališko vodstvo našlo v ansamblu onega razumevanja in lju- bezni do stvari, s katerima se ji je po- svetilo samo, potem lahko pričakuje- mo dobro in lepo sezono, ki nas bo za- dovoljila, ki bo velik korak v izpopol- nitvi.

Operno gledališče v Ljubljani

zaključil letošnjo sezono v torek, dne 14. t. m.

Zadnje tri dni ima še naslednji re- pertoar:

V nedeljo, dne 12. t. m. «Zlatorog», red B;

v ponedeljek, dne 13. t. m. «Vaška šola», «Pieretin pajčolan», red A;

v torek, dne 14. t. m. «Silfide», «Se- razada», red B.

Abdera.

Marij Kogoj napade v kritiki, Le- opold Kovač ga na ulici oklofuta, iz tega konflikta nastane demonstracija proti ravnatelju opere, vmešajo se na- ši glazbeniki, akademiki in nazadnje še ulica.

Slikarja kiparja brata Kralja prideta v konflikt z odborom «Narodne gale- rije» in slovensko izjavljata, da ne pro- dasta galeriji nobenega umotvora.

Mlad človek napiše kritiko o umet- niški razstavi, kritiki slede tožbe, iz- jave in poslana, odgovori prizadetih umetnikov. Gaspari izjavlja, da ne raz- stavi več nobenega svojega dela v Sloveniji.

Dr. Lali napiše v političnem dnevni- ku nekaj političnih reminiscenc, a afera pride pred forum kulturnega za- voda kot je «Slovenska Matica».

In tako smo prišli tako daleč, da naj sodišče presoja, ali so Vavpotičeva in Gasparijeva dela res tako za nič, kot misli o njih Joža Piber, «Slovenska Matica» naj pa presodi, je li imel dr. Lah pravico napisati nekaj političnih spominov. Publikla pa stoji v avdito- riju, in gleda na oder kjer se odigrava ta komedija o slovenski kulturi. O kul- turi, ki se radi nje tako radi bijemo po prsih in se povzdiguemo nad bal- kanščino.

In ta publika v avditoriju ploska, danes temu, jutri onemu, ker ne veru- je niti enemu niti drugemu in pravi: kaj moram res verjeti, da je to, kar si ustvaril ti sam in kar označuješ ti sam kot umotvor, res lepo in umotvor? Obrača se h kritikom in pravi: Ali res mislite, da je to res za nič, kar je po Vaši sodbi za nič?

Vi sami ste torej javno, občinstvo in javnost potisnili v stran, odrekate ji pravico misli in spoznanja.

Vzgojili ste si publiko, ki pride v Jakopičev paviljon in namaže z barvo sliko...

Res tako majhni in neznatni nismo bili nikdar, to si priznavamo med se- boj, a to neznatnost danes povišuje- jemo...

V umetnost in prosveto smo zanesli ton strankarskega političnega boja... še več... novinstvo skuša oblažiti ta politični boj, psovke in surovosti iz- ginjajo... a mi smo navajeni tega to- na, brez njega ne moremo živeti, zato ga moramo imeti, zato smo ga prenesli iz politike v kulturo, umetnost, tam vodimo sedaj kulturni boj s psovkami in surovostmi.

To je slika naše kulture in umet- nosti v letu 1921.

Zakaj smo prišli tako daleč, kje tiči vzrok te naše dekadence? V nas sa- mih je... mi vsi smo krivi tega...

krivi ste vi umetniki in kritiki, ki ni- ste znali vzgojiti publike, ker se ni- znala vzgajati sama. Krivi ste vi vstvarjajoči, ker niste dali nič svojega, ničesar našega. Dala vas je tujina, ho- teli ste nas prerediti preko noči — a niti sami niste bili preporejeni. Publi- ka vas je sprejela v vojni pehozi, im- poniral ji je nekaj časa vaš diktatorski nastop: mi in mi — toda resnost se je pretvorila v smečnost in prišli smo v razmere, ki živimo danes v njih!

V medsebojni boj in borbo ste po- tegnili javnost in ulico, pesti, psovke in sodišča naj potrjujejo kulturne pro- grame.

In tako se je moglo zgoditi, da so slovenski umetniki priznali Pibrov kritiko kot merodajno, ker z njo polemizirajo in jo vlačijo pred sodišče. To dokazuje, da ne zaupajo samim sebi, svojemu talentu in svoji moči. Vsi ti žalostni in bolečni pojavi v našem kulturnem življenju se množe in širi- jo. Začelo se je operirati v venci in lovori in kmalu bomo videli po ljubljanskih ulicah dolgolase glave ovite s zlatimi lovorjavi venci...

Mi bomo pa slavili svojo kulturo, klofotali se po ulicah, žvižgali po gla- dališčih, tožili se pred sodišči, ne bomo prodajali in razstavljali svojih del, po razstavah mazali razstavljenе slike. To bo naš kulturni program. Kaj živi- mo v Abderi?

dela, ki mora skrbeti za to, da se vsa umetnost postavi na komunistični načela; vsebina dela in umetnosti mora odgovarjati ideji komunizma, ona mora biti izraz, utrjevanje in poglobljivanje komunističnega, političnega in socialnega življenja. Umetniško delovanje v vseh strokah umetnosti se mora približati masi v najrazumljivejših oblikah, umetnost mora maso dvigniti v politiko komunizma. Zato bo javno delovanje dovoljeno le onim umetnikom, ki bodo zadovoljili tem zahtevam komunistične umetnosti, ki si bodo znali začetni pot do mase in ki bodo delali z onimi sredstvi, ki so masi najbližja; ki bodo torej umetnost prilagodili instinktu mase. Kaka bo ta umetnost, je seveda jasno; ta umetnost

ne more biti prava umetnost, ker ne more delovati na maso v blažilnem in vzgojevalnem zmislu, ona se bo skušala prilagoditi psihi mase; razburjala bo nje strasti, na drugi strani pa ne bo jemala umetniških tendenc, ampak le politična in komunistična propaganda. S to svojo tendenco se je približala komunizmu popolnoma stališču katoličizma v umetnosti; kajti tudi katoličizmu oziroma katoliški umetnosti ni do umetniške vsebine, katoliška kot komunistična umetnost sta le sredstva za propagando načel, ki jih zastopata v javnem življenju. Zato taka umetnost ne more biti stalna; ona je le trenutna in prehodna. Umetnost ostane vedno le umetnost, a politične in socialne ideje se menjajo...

Češkoslovaški zastopnik je naglašal da bo Bratislava v bodočnosti glavno središče za ekonomski in industrijski promet med obema državama. Da se omogoči uspešna izmenjava poljedelskih in industrijskih proizvodov, je treba najprej, da se omeji draginja. To se bo zgodilo, če postanejo delovne moči cenejše. In to ni mogoče, dokler ne bo prehrana cenejša. V Češkoslovaški se bodo mogle znižati cene živil šele tedaj, ko bo prišla Jugoslavija na pomoč s cenejšimi poljskimi pridelki. Takrat vam bomo mogli — pravi češkoslovaški zastopnik — pomagati z dobavo industrijskih proizvodov po nizkih cenah. Gotovo pa je, da moramo ves naš medsebojni promet uvesti sedaj po Donavi.

VODNE SILE V JUŽNI SRBIJI.

«Jugoslovanski Lloyd» poroča, da se je v Skoplju osnovala delniška družba z namenom, izrabiti vodne sile Južne Srbije, v prvi vrsti reke Treske. Koncesijo izraze Treske želi dobiti tudi občina mesta Skoplje in nekaj privatnih posameznikov.

Reka Treska, glavni pritok Vardarja blizu Skoplja, je prav pripravna za izrabljanje vodnih sil. Na njej je mogoče izvesti padec 25 do 50 m višine z 10 do 15.000 konjskih sil, ki bi mogle razsvetljevati ne samo vse Skoplje, ampak bi mogle gnati tramvajsko železnico in stroje privatnih podjetij. Največjega pomena bi bila izraba vodnih sil za velik del industrije, tako za tovarne, ki predelujejo volno, svilo in bombaž, ki raste v južni Srbiji.

Južna Srbija ima poleg Treske še celo vrsto rek in rečic, ki bi se dale zelo dobičkonosno eksploatirati. Vseled pomankanja privatne inicijative pa doslej še ni nič storjeno. Severno od Skoplja bi se mogel izkoristiti padec reke Lepenice, a južno od Skoplja padec Pčinje in Setnice, ki bi dale obe po enako količino konjskih sil kakor Treska. Vodno silo Lepenice bi mogli porabiti za električno železnico Skoplje-Kačanik. Reka Vardar nudi med Skopljem in Tatovem v svojem gornjem teku dovolj pogojev za pridobivanje vodne sile. Pri Tatovu so Nemci med okupacijo že končali pripravljalna dela za izkoriščanje potokov in vod iz Šar-planine s padcem 200 m. Mesto Tatovo in poedini privatniki delujejo sedaj na to, da se ta projekt čim prej dovrši. Vodne sile potokov s Šar-planine bi gnale električno železnico Skoplje-Tatovo-Gostivar itd.

Južna Srbija ima v večji meri, kakor kateri drugi zaostali del naše domovine, vse predpogoje splošnega blagostanja. Za enkrat ji manjka samo privatne inicijative, državne pomoči in denarja. Večji domači bančni zavodi ne bi smeli dopustiti, da se vgnezdijo tuj kapital, s tujimi podjetniki in tujimi delavci v južno-srbski del naše države.

Stanje Narodne banke SHS je bilo dne 31. maja sledeče: kovinska podlaga 424.179.272,18 (— 5.731.578,30) dinarjev, posojila 204.924.407,22 (— 4.221.003,93), državnih posojil 3.845.279.347,62 dinarjev (+ 81.012.870,48), novčani v prometu 3.713.995.455 (+ 56.783.440) dinarjev. Ste-

viske v oklepaju pomenijo spremembe napram tednu nazaj.

— Ljubljanski trg. Mesna kupčija je slaba. Posebno telečjega mesa je v izobilju, ki se vsled pomanjkanja hladilnice in celo zadostnih ledene silno kvari, kar bistveno zavira padanje mesnih cen ljubljanskega trga. Ljubljanski trg se brez primerne hladilnice, ki bi se brezdvomno sijajno rentirala, nikakor ne more izboljšati in mora trpeti v higieničnem in materialnem oziru najobsežnejšo škodo. Kvaliteta mesa trga je dobra, v higieničnem oziru pa vladajo nedostaki. Ljubljanski trg konsumira v pretežni meri prekmurska teleta, katerih kvaliteta pa je posebno po leti zelo slaba. Prvovrstna domača teleta, posebno gorenjska, ne morejo kriti potrebe domačega trga. Izvoz živine in mesa se je močno zaježil, ker so na inozemskih trgih cene nižje kot naše. Zopet dokaz, da so cene živine pri nas neprimerne, ki so zdravi razvoj našega izvoza na mah otežile in domačemu trgu silno škodovali. Dobiček, ki ga je imel producent ni v nikakem upravičenem razmerju z škodo, ki jo trpi domači trg, razvoj izvoza slovenskim pokrajinam ne bo škodoval; kvaliteta klavne živine se mora nekoliko popraviti, ker je vsled silnega spomladanskega izvoza vse, kolikoli dozorelo blago izgubilo. Podpirati izvoz negodne živine je iz gospodarskega stališča neumestno. Ostalega blaga ne primanjkuje nikjer. Moka št. 0 je padla od 17.50 K na 17 K kg. Zanimivo je, da je jugoslovanska moka sedaj najdražja, ker hrvaške in srbske firme trdovratno vzdržujejo visoko ceno pšenice vzlic temu, da so žetev leta 1920 razmeroma ugodno kupili. Pričakovati smemo, da bo zunanja konjunktura izsilila močno padanje žitnih cenam. Zelenjava in sadja je v izobilju. Vipavske črešnje se dobe že po 14 K kg. Domače črešnje, slabše kakovosti, po 10 in 12 K. Gobe 20 K kg, spargli 10 K kg. Cena solati je silno padla, kvaliteta je prvovrstna. Glede mleka vladajo stare, ukoreninjene razmere.

— Mariborski trg. Na svinjski sejem, ki se je vršil dne 10. junija, je bilo pripeljanih 222 prašičev in 5 koz. Cene so bile sledeče: plemenske svinje kg žive teže 26 do 30, polpitane 28 do 32, mladi 6 do 10 tednov stari prašiči 250 do 480, večji spomladanski 380 do 500, jesenski 800 do 1500 K. Kupčija je bila jako živahna.

— Poročilo o trgovini s poljskimi pridelki: Sombor (10. junija): Skoro popolna stagnacija, ker so se cene povzdale. Prodajalci ne marajo popustiti v cenah, ker mislijo, da konzum do nove žetve ni preskrbljen in da bo torej prisiljen kupovati. Pšenica se je tržila po 980 do 1010 K. Kornu 390 — 415 K. Kupuje se slabo doma kot iz inozemstva. Oves notira 480 K. Blaga malo. — Osijek (10. junija): Dovozi pšenice neobičajno slabi. Mlini ustavljajo obrate. Zaloge bele moke male, dočim je kršeno moke dovolj. Cene pšenice 1040 — 1050 K. — Gajdobra: (Bačka): Cene so bile te dni: pšenica 1000 do 1020 K, kornu za vlačilec 410 do 420 K, za vagono 400 K, beli fižol 500 kron, bela moka za kg 14.80 do 15 K, ostale vrste moke pa po 1 K ceneje, otrobi 380 K. — Novi Sad: Trgovina je pod vplivom nepovoljnih izglede novozetve. V zadnjem času je padlo sicer nekaj dežja, a premalo. Producenti ne pro-

daajo radi. Trgovina s kornu je precej živahna, ker je precej povpraševanja iz Nemčije, ki pa ne plačuje zahtevanih cen. Računa se, da bodo cene novemu žitu navzlic suši padle, ker se v inozemstvu ponuja novo žito po zelo nizkih cenah. Te dni so bile sledeče cene: pšenica 1000 do 1020 K, rž 820 do 840 K, ječmen 520 do 540 K, kornu 390 do 410 K, moka št. 0 14.80 K. — (Cene povsod za 100 kg razen za moko, pri kateri je mišljen 1 kg).

— Obrtni dan v Celju. Splošno obrtno društvo v Celju priredi dne 14. avgusta v Celju velik obrtni dan.

— Zveza južnoštajerskih obrtnih zadrug ima dne 9. julija v Slovenski Bistrici svoj redni občni zbor, dne 10. julija pa veliki obrtni shod.

— Vinski sejem v Ljubljani. O priliki trgovsko-obrtniškega velesejma, ki se vrši od 13. do 24. avgusta v Ljubljani, namerava mariborski vinarski in sadjarski odsek «Kmetijske družbe za Slovenijo» prirediti za svoja področja (Slov. Stajersko) veliki vinski sejem v zvezi z vinsko razstavo.

— 50odstotna oddaja fakturne vrednosti pri uvozu blaga iz Nemčije. Kljub jasnimi navedbami, kakšne dokumente smejo sprejemati carinarne kot dokaz, da je bilo blago plačano pred 16. aprilom t. l. in je vsled tega oproščena od 50odstotne oddaje od fakturne vrednosti, carinarne dosledno zavračajo od strank predložene dokumente s pripombo, da morajo presiti pri finančnem ministru v Beogradu za odobritev dokazov. Ker ta način postopanja carinarne povzroča interesen to veliko škodo, je sklenila Zveza gremijev in zadrug vse interese, da ji nemudoma predložijo dokumente o blagu, ki je bilo v Nemčiji pred 16. aprilom naročeno in plačano, in svrhu posredovanja dovoljenja uvoza brez plačanja polovičnega fakturnega zneska. Prijavam je predložiti tudi izjavo interesentov, da so pripravljeni sorazmerno kriti stroške Zveze.

— Nov premogovnik. Pri Kiljanu v Južni Srbiji so zasledili debele plasti premoga zelo dobre kvalitete. Eksploatacijo tega rudnika namerava prevzeti država sama v svoje roke.

— Gospodarska pogajanja med Češkoslovaško in Madžarsko. Po končanih pogajanjih med češkoslovaškimi in madžarskimi delegati v Pragi so se začeli končni pregovori v Budimpešti za sklenitev trgovinske pogodbe med obema državama.

— Izvoz kozjih kož iz Češkoslovaške, je od 7. junija zabranjen.

— Kriza v italijanski industriji stekla. Zaradi hude inozemske konkurence zahtevajo italijanski industrijanci stekla, da se povišajo uvozne carine na steklene izdelke, sicer bodo prisiljeni deloma omejiti deloma ustaviti obrate, s čemer bi bilo več tisoč delavcev postavljenih na cesto. V celem ima italijanska industrija stekla zaposlenih 45.000 delavcev. Industrija se sklicuje na povznesenje uvozne carine na steklo v Franciji ter na ogromen uvoz steklenega blaga iz Avstrije, Nemčije, Češkoslovaške in Belgije v Italijo.

Gospodarstvo

KMETIJSKA ŠOLA NA GORENJSKEM.

Pred nedavnim časom smo lahko brali v naših dnevnikih, da je poljedelsko ministrstvo dovolilo potreben kredit za kmetijsko šolo na Gorenjskem. Ker mislimo, da je skrajni čas, da pričnemo o tej, za našega Gorenjca prevažni zadevi tudi javno razmišljati, napisali smo sledeče vrstice na naslov vseh onih, ki jim je dobrobit našega kmeta na srečo, d se poprimajo to misli, da postane kri in meso.

Ako hočemo našo bodočo kmetijsko šolo, ustvariti tako, kakoršno v resnici potrebuje naš Gorenjec, jo moramo pač postaviti v tak kraj, da bo nudila bodočim njenim gojencem vse ono, kar zahteva naš sedanje, v svobodni državi se razvijajoče življenje napredka in vsestranske zahtevajoči tok časa.

Kmetijska šola na Gorenjskem bo pač imela popolnoma drugačen stroj, kakor ga ima n. pr. kmetijska šola recimo na Grmu ali v St. Juru na bivšem Stajerskem ali kakor ga je imela bivša kmetijska šola na Slapu i. t. d. Naša kmetijska šola bi pač morala kot glavni panogi gojiti žitnoroje in lesoreje, ožroma tudi sadjarstvo, in ž njimi združeno industrijsko razpečevanje teh predmetov. Gorenjec je znan živinorejec in kot neposredni izvir te reje bi se pač morala ustanoviti tudi uzorna mlekarica, ki bi lahko poleg oddaje svežih mlekarških izdelkov proizvajala tudi še sir vseh vrst, saj je mleko gorenjskih krav ravno radi paše prvovrstno. V drugi vrsti potrebuje naš kmet zdravih nazorov o pravi gojitvi gozda, o racionalni saditvi in seki, in kar je glavno, da bi se enkrat že otreseel raznih pijavk, ki se debele ravno na njegov račun pri prodaji lesa i. t. d. In slednjič pride tu na Gorenjskem še v postev sadjarstvo, ki bi postalo lahko izdaten pripomoček našemu kmetu.

Na primernejši kraj za sedež kmetijske šole na Gorenjskem bi bila po našem mnenju Radovljica. Radovljica je edino mesto v Sloveniji, ki nima višje razvite šole, čeravno je tu sedež glavarstva, sodnije in davkarje. Sedanja šest oziroma semirazredna se ne bo mogla — po našem mnenju nikdar prav razviti, ker ji bo vselej zmanjkalo za višja dva razreda za to potrebnih otrok. Nihče ne bo pustil svojega otroka, če ga hoče dati dalje izobraziti, da pride do kruha, osem let tritati v

ljudski šoli blače. Ravnotako tudi kmet ne, dal ga bo raje v meščansko šolo ali na Jesenice ali na Bled, ali pa v kako srednjo šolo n. pr. Kranj, Ljubljano ali drugam. Pomagano bi bilo našemu kmetu edino le s strokovno kmetijsko šolo.

Radovljica je dalje preskrbljena z vsemi udobnostmi. Ima vodovod in dobro električno razsvetljavo, ki se da porabiti tudi kot gonilna moč za kmetijske stroje. — Mesto leži v sredini Gorenjske ob železnici, v neposredni bližini svetovno znane Bleda in prevažnega industrijskega trga Jesenice. Na ta dva kraja bi se lahko razpečevali vsi mlečni izdelki, kar bi jih izdelala mlekarica, združena s to šolo; a tudi dovažalo bi se lahko tu sem vse mleko — iz vse okolice, deloma po železnici, deloma po cesti. Ravnotako bi se tu lahko koncentrirala vsa manipulacija s sadjem i. t. d. In kar moramo še posebno poudarjati, je tu uzorna pletarna, kjer bi se naši gojenci lahko marsikaj naučili. V neposredni bližini Radovljice so prekrasni erarični gozdovi — na Jelovici, Pokljuki i. t. d., kjer se da nazorno pokazati, kako morajo biti gozdovi, a tudi moderni žagi na Lancovem, last Dernača in Zupanca bi lahko služili kot dobri nazorni učili. — In naposled — last ne leat — je treba še opozoriti, da bi naši gojenci dovolj telesnega in duševnega kropla v uzornem «Sokolskem domu», ki ga ravno kar gradi Radovljiški Sokol. Bo to monumentalna stavba, ki bo delala čast ne-le Sokolu, temveč vsemu mestu.

Upamo, da bo sedanji mestni občinski zastop, kjer sedi dobra polovica naprednih obč. zastopnikov in katerim — kar smo prepričani — se pridružijo ostali odborniki, ki jim je napredek mesta v mislih — prijel v svoje roke to zadevo ter jo tudi izvedel v najkrajšem času, gotovo lahko računam pri tem tudi na podporo obeh močnih denarnih zavodov: «Posojilnice» in «Mestne hranilnice». Za šolo primeren svet bi se morda lahko dobil na posestvu grofa Thurna. — ga.

ZA GOSPODARSKE ZVEZE MED JUGOSLAVIJO IN ČEŠKOSLOVAŠKO.

Na češkoslovaškem konzulatu v Beogradu se je vršila te dni konferenca v svrhu vzpostavitve ekonomskih in industrijskih zvez med Češkoslovaško in našo državo.

Frank Heller: 11 Blagajna velikega vojvode Roman.

Poslovenil F. J.-o.

«Oprostite gospod Bekker, vidim, da ste resen in soliden trgovec, razumem tudi možnost, da je Punta Hermosa za vas vredna 300 tisočakov. Se več, prepričan sem celo o tem in smatram vašo ponudbo tako kot Vi... (Gospod Bekker se je pri teh besedah nehoti nasmehnil)... toda na vsi stvari je neki «ali». Iz razlogov, ki sem vam jih ravnokar navedel, je grad Punta Hermosa za mene in sešora Paquena mnogo več vreden nego teh borih 300 tisočakov. Ako bi ga pa hotela na koncu koncev vendarle prodati, tedaj bi bila najnižja cena, razumete, gospod Bekker, ne 300.000 ampak pol milijona».

Iz grla sešorja Paquena se je izvil globok in obupen vzdih. Že je mislil, da se je rešil Semjonu Markoviču, propasti ter sramote, ki jima je preti. Tako srečen je bil, da niti ni poslušal, kaj je govoril don Ramon, čaka je samo kdaj bo sprejel vojvoda velikodušno ponudbo tega prokletega Holandca. Kaj za to, ako ostane brez zavetja. Saj imata še vedno stari samostan v Barceloni — sedaj pa je visočanstvo s svojimi pretiranimi zahtevami pokvarilo vse, ker je vedel, da bo Bekker to pretirano zahtevo kratkoma odbil. Pol milijona! Ze sama misel je skrajno smešna. S pogledom polnim očitjan je motril svojega vladarja, ki je stal mirno in z resnim obrazom kakor, da si je nadel železno masko. Po tem je pogledal Bekkerja in pričakoval, da odkloni pretirano zahtevo. Toda začudil se je...

Poteze v obrazu tega človeka bile bi najhvaležnejši predmet za študije

o ljudskih strasteh. Njegove male, svetle oči so bile uprte in pričarane na mrzel obraz dona Ramona, njegovi debeli prsti so mečkali namizni prt, njegove debele ustnice so se tresle sedaj vsled razočaranja in jeze, sedaj iz neodločenosti, nato pa zopet v trenutni enrgiji. Sešor Paqueno je pričakoval, da bo zdajzndaj poskočil in zaničljivo odbil pretirano zahtevo velikega vojvode; toda že ta hip je bral v Bekkerjevem obrazu izpremembo, kakor da je že pripravljen sprejeti zahtevo. Potem se je pa zopet premislil in gledal velikega vojvodo v razočarani srditosti. Sešor Paqueno ni mogel verjeti svojim očem. Holandec se še vedno obotavlja, še vedno ni rekel ne! Veliki vojvoda se je zgani, pogledal je na strop kakor da hoče reči: vedel sem, da vam bo cena previsoka. V tem trenutku pa je dobil obraz gospoda Bekkerja odločen izraz, vseknil se je in odgovoril počasi:

«Da, da visočanstvo z vami ni dobro zobati črešnji! Pol milijona! To ni nobena malenkost! Zdi se mi da je vaš namen, prvega poštenega špekulanta, ki hoče napraviti z vami kupčijo prav pošteno izkoristiti. Vaša sreča je samo, da ste našli tako dobrovoljnega človeka, kot sem jaz. Cena je smešno visoka, neumno pretirana in nikdo ne bi niti trenotka premišljeval, da se obrne in gre. Toda jaz... jaz si hočem stvar še premisliti. Kaj, vi mi ne verujete? Naj me vzame vrag! Dam vam pol milijona za Punta Hermoso! Kaj pravite nato? Kaj ne, moral sem se prav res zaljubiti v ta vaš otok?»

Sešor Paqueno se je tako prestrašil, da ni mogel ničesar več slišati. Sesedel se je še bolj globoko v svoj naslonjač in mrmljal: Madre de Dios, torej časi čudežev še vedno niso minuli. Pol milijona — pol milijona, Semjon Markovič plačan, a veliki vojvodini ostane še 200.000 gotovine.

Kakor blazen je skočil pokonci...

Veliki vojvoda se je nastopil na steno in se ves tresel od smeha, tako se je smejal, da se je tresel tudi pod njegovim težkim telesom. Gospod Bekker, ki je malo prej utihnil, ga je prestrašen opazoval, ker je mislil, da ima pred sabo norca, ki je zblaznel vsled prevelike sreče. Hotel je že preklicati svojo nepremišljeno obljubo, toda predno je mogel kaj reči, se je veliki vojvoda nehal smejati, obrnil se k radodarnemu kupcu in rekel popolnoma resno:

«Gospod Bekker, povejte mi, gospod Bekker, zakaj ste obrili svojo brado in svoje brke?»

Gospod Bekker je jeze zardel. Pokočil je pokonci in skoro zarjul:

«Kaj vas to briga? Tisoč hudičev, povejte mi, kaj vas to briga?»

Veliki vojvoda ga je resno in molče opazoval:

«Nikar se ne razburjajte, dragi gospod Bekker. Vprašal sem vas to le tako, ker se zanimam za vašo osebo. Mogoče je namreč — jaz nisem prav nič radoveden — mogoče je, da hočete na ta način skriti svojo preteklost, toda vaš obrit obraz je izdajalec vseh misli vaše duše. Po vsem tem, kar sem bral iz vašega obraza, ne, kar sem slišal iz vaših ust, izjavljam svečano, da vam ne prodam Punta Hermose niti za pol milijona, niti za en milijon. Natočimo si čiste vina, gospod Bekker. Za vsem tem tiči neka skrivnost. Jasno je kot beli dan, da ima Punta Hermosa za vas neko posebno vrednost, ki nima z njenim položajem in lego prav nobene zveze. Vem prav gotovo, da niste oboževatelj lepe narave, gospod Bekker, zato mi povejte kar naravnost, kaj pravzaprav hočete, potem na vse zadnje mogoče vendarle napraviva kupčijo».

Gospod Bekker je bil še vedno rdeč kot kuhan rak in njegovi kratko ostrizeni lasje so se ježili.

«Ta človek je znorel», je zaklical. «Vrag me vzemi, ako ne govori zmešan. Ponujam mu ceno, ki je blazno visoka. On mi pa odgovarja z žalitvami. Pravzaprav bi ga moral pozvati na dvoboji! Zadnjič vas vprašam: ali hočete sprejeti mojo ponudbo ali ne?»

Pri vsaki besedi, ki jo je Bekker kričel izgovarjal, se je stresal sešor Paqueno v svojem naslonjaču, kakor da ga kdo elektrizira; veliki vojvoda je pa nadaljeval mirno in smehljaje:

«Ali naj vam mogoče malo pomagam? Občudovatelj naravnih lepot niste, gospod Bekker, in malo poprej ste rekli sami, da se za zgodovinske znamenitosti in antikvitete ne zanimate. Torej kaj je pravzaprav? Vi ste tam v Ameriki špekulirali z vsemi mogočimi stvarmi — mogoče tudi z rudniki? Kaj bi bilo, ako ste mogoče na svojih malih izletih v Punta Hermoso odkrili tam nekaj posebnega?»

Gospod Bekker je prebledel in se je na vse mogoče načine trudil, da se ne bi izdal. Hotel je nekaj zamrmrati, toda beseda mu ni šla iz grla.

Veliki vojvoda pa je vstal in ga opazoval s pogledom, ki je bil za gospoda Bekkerja nekaj strašnega.

«Gospod Bekkers», je rekel mirno, «bodite tako dobri in nehajte s to igro. Ona bi vam mogoče vspela v Meksiko, nikakor pa ne tu na Minoriki. Dovolite, da vas opozorim na sledeče: Jaz sem visočanstvo in absoluten tiran tega otoka. Ali razumete — absoluten tiran. Prvi in edini šef tvrdke, kot ste se malo prej izrazili. Jaz sem dobrodušen tiran, toda ako bi hotel, vas v desetih minutah izženem preko meje — brez čolna sveda, gospod Bekker — ali pa vas vržem v ječo radi nesramne žalitve vladarja te države. Naše ječe v trdnjavi so sicer že blizu razpada, toda verujte mi, toliko časa kot vi, bi vendarle še mogle zdržati.

«Samo predrznite se to», je rekel gospod Bekker, toda hitro je popravil... Tega si vaše visočanstvo vendar ne bo upalo... Jaz, jaz... prosim takoj zaščite našega konzula».

Veliki vojvoda se je uslužno nasmehnil:

«No, torej prvi korak k poboljšanju. Toda gospod Bekker — ta vasa nesrečna brada. Zakaj ste se vendar obrili? Pogledal sem na vaš obraz in takoj sem vedel, da se ne obrnete nikoli in na nobenega konzula».

Gospod Bekker je še bolj prebledel, ko je veliki vojvoda uslužno nadaljeval:

«Vidite, hotel sem govoriti z vami pametno besedo — prav lahko bi mi bilo poklicati iz Barcelone kakega izvedenca za rudnike in stvar bi bila urejena. Gospod Bekker bodiva torej odkritosrčna. Pomislite, kupčija je kupčija — in to z menoj ali pa z nikomur. Gospod Bekker, jaz sem edini šef te firme! Ako pride med nama do kupčije bodite prepričani, da se bova kljub vašega precej čudnega nastopa lahko pobotala. Na to vam dam svojo besedo».

Obraz gospoda Bekkerja je zopet postal izvanreden objekt za psihološke študije, vreden samega Foraina. Neodločnost, strah in pohlepnost, vsa ta čustva so se borila v njegovi duši. Tisoč hudičev, je vzdihnil. Vendar mu je preostajalo še nekaj, mogel je še vedno izsiliti najboljše pogoje, ki so bili mogoče doseči.

«Mogoče», je rekel počasi, je vendarle tako, kakor ste... kakor pravi vaše visočanstvo. To se pravi...»

«To se pravi!» je zaklical veliki vojvoda...

«Mislim, da sem našel v okolici Punta Hermose nekaj...»

«Ako misli, tak mož, kakor ste vi, ako samo misli, potem je na stvari gotovo nekaj», je rekel don Ramon vljudno. (Dalej prihodnjič.)

Gramofone, plošče, godbene avtomate, igle, peresa, posamezne dele
edino pri trdki 562 48
A. RASBERGER
Ljubljana, Sodna ulica 5.
Mehanična delavnica za vsa popravila in druge precizne mehanike.

Velika zaloga: dvokolesa, otroški in razni stroji, pnevmatika in vsakovrstni deli.
F. Batfel, Ljubljana, Stari trg 28.
Sprejmejo se v popolno popravilo, za emajliranje z oganjem in ponikljanje: dvokolesa, otroški vozički, sivalni in razni stroji in deli. Mehanična delavnica, Karlovska cesta 4. 946 10--

Prostovoljna javna dražba

več stoječih lesenih barak razne velikosti, različnega mehkega in trdega žaganega lesa, starih oken in vrat, železja in drugih predmetov se vrši v sredo, dne 15. junija t. l., ob devetih dopoldne na parni žagi V. Scagnetti, Ljubljana, Cesta na gorenjsko železnico, za državnim kolodvorom. 936 2--2

Klobuke in slamnike

vseh vrst, od preprostih do najfinjših nudi vedno v zalogi tovarna klobukov in slamnikov
Franc Cerar v Stobu
pošta in želez. postaja Domžale pri Ljubljani
V popravila prevzema tudi vsa tozadevna dela ter preoblikuje po najnovejši modi. V Ljubljani prevzema vsa naročila in moderniziranje tveka Kovačević i Tršan v Prešernovi ulici št. 5, kjer se sprejema 304 v sredo in v soboto. 20--19

sladno kavo
kavine konserve
s sladkorjem
TRIGLAV
kavine konserve
brez sladkorja 660
marmelado 13--10
nudi po najnižji dnevni ceni in v vsaki množini
Delniška družba „Triglav“
tovarna hranil v Šmarci pri Kamniku.
Kupuje tudi tozadevne sirovine.

Polnogumijasti obroči: za tovarna avtomobile
Pnevmatiko za kolesa in avtomobile
Kolesa
Avtomobili najceneje 585 11
J. GOREC, Ljubljana
Gospodarska cesta 14.

Naročite se na „Pota in cilji“.
Zbirka poljudno-znanstvenih spisov.
I-II. zvezek: A. Melik, Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. I. del, vez. 21 K, II. del, vez. 42 K. Za oba zvezka po pošti K 540 več.
III.-IV. zvezek: Dr. Fr. Weber, Uvod v slovenščino. 72 K, pošta 3 K več.
V. zvezek: A. Melik, Zgodovina kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Meh. vez., fin. papir 60 K, pošta 3 K več. Broš. navadni papir 42 K, po pošti 2 K več.
Naročila sprejema
Tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku.
Kristalna soda.
Glauberjeva sol kalc. in krist.
Grenka sol, prosta.
Pralni prašek.
Natrijev in kalijev soliter.
Zelena in modra galica.
Superfosfat.
Kalijeva sol.
Prstene barve.
Antichlor. 933 2--2
Chromkali.
Zveplena kislina.
Solna kislina.
Solitrova kislina.
Crnila v vseh vrstah in barvah.
Stampiljska barva brez olja.
Gummi arabicum.
„Heosan“, terpentinska krema za čevlje.
Modrilna esenca.
Crnilo za usnje.

Posebnosti domačega izdelka za novorojence. Tetra-perilo.
C. J. HAMANN
Mestni trg 8.
Ustanovljeno 1866

Naznanilo.
Konces potovalna pisarna
Ivan Kraker v Ljubljani
se je preselila iz Gosposvetske ceste št. 13 (Kolizej) 605 2--2
v Kolodvorsko ulico št. 41
blizu Glavnega kolodvora
Najkrajše linije čez Havre, Cherbourg in Antwerpen v Ameriko.

Jadranska montanska družba
Brzjavi: „Montana“. d. z o. z. Telefon št. 9.
Ljubljana, Zvonarska ulica 5 (J)
Prodaja in kupuje vse vrste kovin, rudnin in kemikalij ter vse industrijske izdelke, spadajoče v rudarsko, fužinarsko in kemijsko stroko. Import. Export. 189 20--11

Priporočljivo!
SIMON JENKO, Zbrani spisi.
Uredil dr. Joža Glonar. Cena K 42-- po pošti K 420 več.
Anatole France, Pingvinski otok.
Roman. Broš. K 42-- vez. K 52-- po pošti K 340 več.
Cika Jova-Gradnik, Kalamandarija.
Pesmi za otroke. Vez. K 16-- po pošti K 140 več. 209 18
Naročila na Tiskovno zadrugo v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

Od jutri naprej nov spored!
CIRKUS RENLOW
V ponedeljek, 13. junija in naslednje dni zvečer ob poldevetih
briljantna predstava
s povsem novim sporedom.
Cene prostorom kakor po navadi.
Predprodaja vstopnic v Dolgačovi trački, Prešernova ulica.
Ravnateljstvo. 958

Zadružna gospodarska banka
d. d. 888 3--3
v Ljubljani
je otvorila
počenši s 15. majem 1921
ekspozituro na Bledu.
Ekspozitura obavlja vse bančne posle.

Zagrebsko tvorniško skladišče firme
Carl Pochtler A. G. Wien
Sifonske glavice vsake vrste, troji za proizvodnjo soda-vode in za polnitev steklenic, sifonske in pokališke steklenice.
Cevi in vse druge potrebščine za sodarje.
Naročila sprejema in izvršuje glavni zastopnik za Jugoslavijo:
Artur Hiršl, Zagreb
Mažuraničev trg 5. 916 2--2 Tel. 1701.

Pravkar je izšel ponatis znamenitega „Jutrovega“ romana, ki je vzbujal splošno pozornost:
Frank Heller, Prigode gospoda Collina.
Cena 15 K, po pošti 2 K več.
Naroča se pri upravnistvu „Jutra“, Ljubljana, Sodna ulica 6.

Medić, Rakovec & Zankl prej A. Zankl sinovi.
Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.
Centrala: Ljubljana. D. z o. z. Skladišče: Novisad.
Brzjavi: Meraki, Ljubljana. Telefon: 64.
Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.
Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarški klej, plekarski, slikarski in mizarški čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti. 657 40
„MERA KL“. Lak za pode. „MERA KL“. Linoleum lak za pode.
„MERA KL“. Emajlni lak. „MERA KL“. Brunoline.
Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Vabilo
na subskripcijo delnic Mariborske tiskarne, d. d. v Mariboru.
Redni občni zbor dne 25. aprila 1921. je sklenil zvišati delniško glavnicu
od K 2.000.000-- na K 2.500.000--
ter pooblastil upravni svet, izdati 2500 komadov novih delnic po K 200-- nominale, glasečih se na ime, pod sledečimi pogoji:
1. Starim delničarjem se pridrži pravica do nakupa ene nove delnice na pet starih po kurzu K 300--.
2. Ostale delnice se prepusti po kurzu K 400--.
3. Delnice se bodo izdale v komadih po 1, 10 in 25 delnic.
4. Delnice participirajo na čistem dobičku podjetja od 1. julija t. l. dalje.
5. Kupnino je polno vplačati pri podpisu.
6. Rok za subskripcijo delnic se prične dne 10. junija t. l. in traja do vstetega 30. junija 1921.
7. Kot podpisovalnica fungira Mariborska eskomptna banka, njena podružnica v Murski Soboti in ekspozitura v Gornji Radgoni in Rogoški Slatini.
8. Repartitijo delnic si pridržuje upravni svet.
V Mariboru, v juniju 1921.
Upravni svet Mariborske tiskarne, d. d. v Mariboru.

: Jadranska banka :
sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji. Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.
Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opotija, Sarajevo, Split, Šibenik, Zadar, Zagreb, Zrst, Wien. 9 52
Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.

Domače vesti

Ljubljana, 11. junija.

* Z ljubljanskega vsučilišča. Za rektorja ljubljanskega vsučilišča je bil za prihodnje šolsko leto izvoljen redni profesor rumskega in privatnega prava dr. Gojmir Krek, za prorektorja pa redni profesor matematike dr. Rihard Zupančič. Za dekana na pravniški fakulteti je bil izvoljen redni profesor kazenskega prava dr. Metod Dolenc, za prodekana pa redni profesor kanonskega prava dr. Rado Kušej.

* Osebnosti. Docent na tehniški fakulteti ljubljanske univerze inženjer in arhitekt Ivan Vučnik je imenovan za izrednega profesorja, tehnolog dr. Savič J. J. pa za docenta za organsko tehnologijo na isti fakulteti. — Albin Belar, profesor in šolski nadzornik v Ljubljani, je stalno upokojen s penzijo, ki mu pripada po službenih letih. — Glavni ravnatelj «Kmetijske družbe» v p. Gustav Pirc je odlikovan z redom Sr. Save tretjega razreda. — Načelnik v kmetijskem ministrstvu Miloš Stibler je imenovan za inšpektorja pri poverjenstvu za kmetijstvo v Ljubljani.

* General Dokić, komandant dravske divizijske oblasti, je prisel v Beograd, kjer sta ga sprejela ministrski predsednik Pašić in vojni minister general Hadžić. — Istočasno je dospel v Beograd polkovnik Danilo Kalafatović, član italijansko-jugoslovanske razmejitvene komisije.

* Pravoslavni metropolit Dositej, ki se je mudi tri mesece na Češkoslovaškem, se je danes, na potu v Niš, peljal skozi Maribor.

* Odvetniški izpit je napravil dne 10. junija v Ljubljani odvetniški kandidat v Celju dr. Karel Laznik iz Celja.

* Za župana na Bizelskem je bil izvoljen posestnik in gostilničar Škof, naprednjak.

* Iz diplomatične in konzularne službe. V ministrstvu vnanjih zadev se pripravljajo nov diplomatski in konzularni razpored. Po novem razporedu bo sprejetih v diplomatsko in konzularno službo večje število Slovencev in Hrvatov. Iz Beograda se istodobno poroča, da bo naš poslanik v Bruslju g. I. Marković v kratkem zaprosil za umirovljenje.

* Za Avstrijo je na novo optiralo v Mariboru in sicer direktno pri avstrijskih oblastih še okoli 100 mariborskih Nemcev.

* Vsiživljenjske klerikalne stranke. Iz Slovenjgradca in drugih krajev nam poročajo, da razposilja celjsko tajništvo klerikalne stranke novo izvoljenim županom in svetovalcem, ne glede na njihovo strankarsko pripadnost, pisma sledeč vsebine: «Velecenjeni gospod župan! Tajništvo SLS v Celju vam čestita, da ste bili izvoljeni na to častno in sribo polno mesto. Prosim Vas, da vzamete na znanje čestitke in želimo, da ostanemo pri vaših zadevah Vi in naše tajništvo v ožjem stiku. Sprejmite iskrene pozdrave. Tajništvo SLS v Celju.» — Značilno je, da dobivajo taka pisma celo župani, ki so izrazili pristaši SKS. Cesar ni mogla doseči prižnice, ne spovednice in zapravlji ni milijoni za volitve, ne bodo dosegla niti ta pisma.

* Gospod Pesek in «Jugoslavija». Novoizvoljeni župan gosp. Pesek je odstopil kot izdajatelj in odgovorni urednik svojega lista «Jugoslavija». List bo izhajal odlej pod firmo «Konzorcij Jugoslavije», odgovorni urednik pa bo gosp. Dom. Čebin, glavni upravnik «Jugoslavije». Gosp. Pesek na obdrži še dalje sam glavno uredništvo «Jugoslavije», ki jo bo izdajati še nadalje kot «neodvisen» dnevnik.

* Posledice pobratimstva med klerikali in narodnimi socialisti se kažejo v lepi luči. Orli, ki imajo jutri neko slavnost v Ljubljani, so priredili nocoj po mestu obhod, ki ni izpadel najslabše. Pomenljivo pa je, da je pri tej izrazito klerikalno — strankarski demonstraciji sodelovala — narodno-socialistična železničarska godba, ki je v sredo večer priredila podoknico g. Pesku.

* Ljubljanska filharmonična družba v slovenskih rokah. Meseca novembra 1919 se je vršil občni zbor filharmonične družbe v Ljubljani, na katerem je bil izvoljen slovenski odbor, ker se nemški člani družbe zborovanja in volitve niso udeležili. Nekateri nemški člani so se pritožili na deželno vlado, češ da vladni sekvester družbe ni bil opravičen sprejemati slovenskih članov, da torej novi odbor ni bil pravilno izvoljen. Deželna vlada je sedaj pritožbo kot neutemeljeno zavrnila ter vzela izvolitev slovenskega odbora za znano. Vseled sklepa deželne vlade je policijsko ravnateljstvo razrešilo sekvestra njegovih poslov ter filharmonični družbi dovolilo, da sme zopet redno poslovati. V kratkem se sklicuje občni zbor družbe, ki bo sklepal o izpodbijanju pravil in volil nov odbor. S tem je filharmonična družba definitivno prešla v slovenske roke.

* Anketa zaradi nočnega dela v pekarijah. Danes se je vršila pod predsedstvom poverjenika Ribnikarja na deželni vladni anketa o nočnem delu v pekarskih in slaščičarskih obratih. Zadruga ljubljanskih pekarskih mojstrov je vložila na vlado prošnjo, da bi se nočni počitek za pekarije preamknul tako, da bi se delo pričelo namesto ob 4. uri, eno ali dve uri prej. Svojo zahtevo so utemeljevali pekarski mojstri v glavnem s trditvijo, da njihovi obrati propadajo in da bi bilo v interesu občinstva ko bi se dobil svež kruh že v zgodnjih urah. Proti zahtevam ljubljanskih mojstrov sta se izrekala tako

zastopnik celjskih kot zastopnik mariborskih pekarskih mojstrov, poudarjajoč, da je tozadevna uredba za malo obrt dobra in da jo je treba prav dobro čuvati. Proti zahtevi ljubljanskih mojstrov so se z vso odločnostjo izjavili tudi zastopniki organizacij pekarskih pomočnikov. Zdravstveni referent dr. Majer je poudarjal, da zahteva pekarski stan neizmerno telesnega trpljenja pri delu, vseh česar potrebuje zadosten nočni počitek. Tudi obrtni nadzornik inž. Mihor je opozarjal na neumestnost prevelikih izprememb na dosedanjih naredbi. Končno so pomočniki koncedirali mojstrom pol ure več za pripravljalna dela pri peki. Anketa ni prišla do nobenega zaključka. Njena razprava bo služila kot podlaga za nadaljnje ukrepe deželne vlade.

* Orožne vaje rezervnih oficirjev. Kot smo že poročali, bodo tekom letošnjega poletja poklicani na orožne vaje vsi rezervni oficirji naše armade. Vpoklicani na orožne vaje, ki bo trajala dva meseca, vrši samo ministrstvo vojne in mornarice, ki preko pukovskih okroglih komand vpoklicuje po turnusu gotovo število oficirjev dotičnega vojnega okrožja. Poklicani bodo vsi letniki, tudi oni, ki so že imeli orožne vaje. Vpoklic se vrši radi tega, ker bodo imele letošnje poletje vse divizijske oblasti svoje divizijske vaje, katerih se bodo udeležili tudi vsi rezervni oficirji. Vpoklic poedinih letnikov se je že začel. — Ministrstvo za finance je za vpoklic rezervnih častnikov na orožne vaje že dovolilo vojnemu ministru potrebne kredite.

* Dodatki k pokojninam vojnih invalidov. Poroča se nam: Invalidski oddelček poverjenstva za socialno s krstvo deželne vlade naznanja, da je pričel z nakazovanjem dodatkov k pokojninam vojnih invalidov, vdov in sirot. Najprej pridejo na vrsto rodbine padlih, umrlih in pogrešanih vojakov in invalidi z družino, nato ostali samci. Delo se vrši s pomnoženim osbjem tudi izven uradnih ur, ker hoče invalidski oddelček končati ukazovanje v najkrajšem času. Ker je pa številni vojnih oškodovancev ogromno, bodo mogli priti vsi na vrsto šele koncem meseca julija t. l. Zaradi tega naj niko ne vpošilja pospešne ali pritožbe, ker bi s tem svoje stvari nikakor ne pospešili, temveč povzročili le zmedo in zakasnitev hitrega nakazovanja.

* Šolske počitnice na deželi. Sklep šolskega leta za ljudske šole bo dne 14. julija, pričetek novega šolskega leta pa 14., oziroma 15. septembra. Na Štajerskem ostanjejo glede šolskega leta zaradi trgatve v veljavi še nadalje desedane določbe.

* Dva komete na večernem nebu. Pričakovana komete sta se pojavila sedaj na večernem nebu. Na zapadnem nebu stoji komet Reid (1921 a). Pomika se v smeri od polarnice proti ozvezdju Dvojk. Nahaja se sedaj približno v sredini med polarnico in zvezdo Poluskom, njegova svetloba je še 7. velikosti, za prosto oko sedaj še heviden ter tudi z daljnogledom ga je težavno najti zaradi večerne zarje. Njegova svetloba se bo polagoma povečala, kakor blizje bo prihajal na svoji poti soncu (periheliu) ter je upati, da ga bo možno v doglednem času opazovati celo s prostim očesom na večernem nebu. Drugi komet Winnekejev (1921 b) stoji na vzhodnem nebu sedaj v bližini zvezde n v ozvezdju Pegaza. Pomika se v smeri od ozvezdja Labuda proti vzhodno od zvezde Markab v ozvezdju Pegaza. Njegova svetloba je še sedaj še slabšaja kot 8. velikosti ter je viden samo v daljnogledih. Pričakovati je, ko pride v bližino sonca, da ga bo mogoče opazovati z prostim očesom na jutranjem nebu.

* Otvoritev brzojavne postaje in telefonske centrale pri sezijemskem poštnem uradu Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru. Pri sezijemskem poštnem uradu Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru se je otvorila dne 1. t. m. brzojavna postaja in telefonska centrala z javno govornico za krajevni in medkrajevni promet.

* Vpisovanje za otroško igrisče. «Ženskega telovadnega društva» v Ljubljani, se bo vršilo v ponedeljek in torek, 13. in 14. junija od pol 6. do 8. ure zvečer v risalnici «Mladike». Sprejemajo se deklice in dečki od 5. do 12. leta. Mesečina znaša 30 K za enega otroka. 20 K za vsakega nadaljnega otroka iste rodbine. Starši bodo ob vsakem dnevnem času od 8. ure zjutraj dalje pošiljali otroke na igrisče, kjer se bodo igrali pod nadzorstvom vrtnarice. Društvo je nabavilo igrač, žog, več kroketnih iger itd., da bodo od jutra do večera zaposleni naši malčki in z veseljem prihajali na igrisče. Dokler se ne zarastejo nasadi, se bo prostor po potrebi zasenčil s solnčniki, odprta telovadnica bo dala senco v največji vročini, za slučaj dežja pa streho. Starši, zaupajte nam svojo dečo! Marsikateri otroci sedijo v počitniških mesecih v zaduhlih sobah, ali pa se potikajo po ulicah, ker je mati preobložena z delom. Matere, žrtvujte malenkostno vsoto za svoje otroke, da bodo prosti čas počitniške svobode resnično potratili v korist telesnemu razvoju.

* Simon Gregorčičeva knjižnica v Ljubljani je odprta vsak torek in petek od 5. do 7. ure zvečer ter v nedeljo od 10. do 12. ure dopoldan. Lokal: Vidovdanska cesta št. 2. Prvič posluje v torek dne 14. junija. Knjige si lahko izposodi vsaka oseba, ki si preskrbi potrebno izkaznico pri knjižničarju. Izkaz-

nica stane pol dinarja. Knjižničarju osebno neznane osebe se morajo legitimirati sicer ne dobijo izkaznice. Knjige se izposojajo na dobo 14 dni. Izposojevalne pristojbine so običajne kot drugod.

* Rusko-slovenska grafična industrija. V Krakem se je osnovala tvrdika Milan Auman in drug, katere naloga je, skupno z nekoliko Rusi izdajati za rusko begunce v Jugoslaviji, Franciji in drugod ruske knjige, razglednice, note in druge publikacije. Do sedaj so izšle že razne note in razglednice, predstavljajoče ruske narodne motive (kopije znamenitih ruskih galerij). V tisku so, kakor smo žuli, tudi ruski abecednik, aritmetika, geografija itd. Posebno nas veseli, da je založništvo izdalo tudi pesem «Volga, Volga» in «Rudeči sarafin» z latinskimi in ruskimi črkami, vendar pa v rusčini.

* One dame in gospode, ki se zanimajo za tenis, opozarjamo, da ima «Žensko telovadno društvo» v Ljubljani v ponedeljek in torek, 13. in 14. junija od pol 6. do 8. ure zvečer vpisovanje na «Mladike». Vstop je dovoljen tudi nečlanom.

* Opozarjamo ljubljance na današnjo prireditelj Stepančevega Sokola na Planju. Društvo nujno potrebuje gnotne podpore, da si more postaviti lastno telovadnico. Podprite ga zato s številnim obiskom.

* Cirkus Renlow v Lattermannovem dreveredu priredi danes v nedeljo, 12. junija, dve veliki predstavi in sicer popoldne ob štirih družinsko predstvo in zvečer ob polnočeh gala-predstavo. Za popoldnansko predstavo se naj kupijo vstopnice pri cirkuški blagajni že naprej.

(ad 958)

* Prigode trgovskega činovnika. Krošmir B., trgovski činovnik iz Šibenika je namesto pravih zdravil zavžil sinoči v svojem stanovanju nekega prvovrstnega ljubljanskega hotela sublimatno raztopilno. Postalo mu je takoj zelo slabo. Njegov privatni zdravnik ga je dal takoj odpeljati v bolnico, kjer so mu izpraznili želodec. Med to operacijo na internem oddelku pa je gospod ogorčeno protestiral, češ, kako pride on do tega, da mu jemljejo iz želodca drago in dobro večerjo. Govoril je venomer: «Škoda je za drago večerjo».

* Rodbinska tragedija. V ponedeljek 13. junija dopoldne se prične pred ljubljanskim porotnim sodiščem razprava proti I. Vrhunčevu zaradi uboja, ker je na pustno noč po neki veselicu proli jutru na svojem stanovanju na Sv. Petra nasipu št. 54 ustrelila z revolverjem svojega moža Ivana Vrhunca.

* Nezgode in nesreče. Samski rudar, 19-letni Karl Majdič iz Loke pri Trbovljah je bil pripeljan v ljubljansko bolnico, ker mu je kos premoga poškodoval oko, ki se je potem vnelo. — Sin trgovskega potnika Rajko Valand v Slomškovi ulici 4 v Ljubljani, je udaril ob steklo in si znatno poškodoval prste desne roke.

* Tragičen slučaj se je te dni pripetil v Gorici na trgu delo Cristo. Slovenec Vuga, pristojen v Grgar, je bil ustreljen in je na potu v bolnico umrl. Kako se je pripetil tragičen slučaj, še ni pojasnjeno. Od nekega je prišel krogla in ga smrtno zadela. Aretirali so zaradi tega dva komunisti in dva republikanci.

Frak, delavčevi žulji in stanovanj. vprašanje

Ljubljana, 11. junija.

«Jugoslavija» je začela zadnji čas priobčevati izvlečke iz raznih stanovanjskih zadev pri državnem stanovanjskem uradu. Pri tem meni, da se najboljša lajša stanovanjska beda s tem, da se podpihujejo strasti prizadetih strank ter objavljajo uresnične in tendencijske vesti, katerih edini namen je, jemati stanovanjski oblasti in njenim funkcionarjem pri izredno težavnem delu ugled. Današnja «Jugoslavija» slika n. p. dva stanovanjska slučaja, iz katerih naj bo razvidna nedoslednost poverjenika Ribnikarja.

«Jugoslavija» trdi, da se «demokracizem g. poverjenika začel pri fraku, a pred delavčevimi žulji neliha». Oba slučaja, s katerima nastopa «Jugoslavija», sta pa v resnici drugačna, kot jih slika ona. Železniški revident Hočevar na Turjaškem trgu je bil na višji ukaz predčasno penzioniran. Ker po stanovanjski naredbi zaradi tega nima več pravice do stanovanja, so zahtevali njegovo stanovanje državni železničarji, ki so brez stanovanja. Stanovanjska komisija je zagotovila Hočevarju stanovanje, poverjeničstvo je poseg potrdilo. Kdo izmed trojice po stanovanjskem uradu gospodarju predlaganih bo stanovanje dobil, poverjenik Ribnikar ne ve. Ker se pa po vednosti «Jugoslavije» poteguje za stanovanje penzioniranega revidenta Hočevarja neki aktiven višji revident, ki mora biti vsakako brez stanovanja, je z Ribnikarjevimi demokracizmom in pravico pri kraju. V Hočevarjevo stanovanje pride frak, revident Hočevar pa bo odnesel svoje «delavske žulje» bogzna kam.

«Jugoslavija» bi rada Ribnikarju, da dokaže njegovo nedoslednost in krivičnost, naprtila tudi stanovanjsko zadevo Broscheve, ki pa jo je rešil že njegov — prednik. Poverjenik Ribnikar pa rad prevzame odgovornost tudi za Broscheve, ki je ostala v stanovanju, ker je v njem bivala že 16 let ter je njena eksistenca absolutno navezana na podnajemnike. «Jugoslavija» zahteva namreč, da bi Ribnikar vrget na cesto 56letno vdovo železničarja Broscha, ki ima dve sobi oddane v podnajem delavcem in mora sama spat v kuhinji, da se more preživljati.

Prosveta

Iz umetniške razstave v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani. V razstavo je bilo avrščeno še osem plaket Valentina Kosa. Prodano je do sedaj več precej del, med drugimi serija «Kralj Matjaž» F. Kralja, 12 radirank istega umetnika, Napotnikova «Matja», Santlov «Trsatki grad» in Tratnikova «Učenca». Razstava ostane odprta do konca tega mesca. Dostopna je vsak dan od 10. do 12. in od 15. do 18. ure.

Scherezada. Pravljičen balet iz «Tisoč in ene noči». Vglasbil Krinski-Korsakov. Za «Gozdni vilami», ki so polne sanjave romantike — nas je zvalila «Scherezada» v svet orientalskih bajk. Snov za balet zelo primerna. Uprava ni štedila z denarjem za kostume in scenerijo, ki je bila res razkošna. Vse je bilo novo. Naše balerine, posebno Poljakova in Nikitina, so imele priliko, da so se izkazale. Carobnost dejanja in godbe je vplivala na publiko, ki je dala vsem svoje priznanje.

«Pelikana», to Strindbergovo znamenito dramo v treh dejanjih, ki je pri prvi predstavi dosegla tako lep uspeh, ponovi dramatski odsek šentjakobskega naprednega društva v torek dne 14. t. m. in v četrtek dne 16. t. m. ob pol 9. uri zvečer v svoji gledališki dvorani, Florjanska ulica 27. I. nadstropje. — Predprodaja vstopnic v šentjakobski napredni knjižnici ob delavnikih od pol 6. do pol 8. ure zvečer.

Gledališka kriza v Mariboru. Za danes popoldne je ravnatelj Nučič sklical sešate celotnega osebja mariborskega gledališča in zastopnike časopisja in jim izjavil, da se bo morala v prihodnji sezoni opereta sploh opustiti, drama pa gojiti le v slučaju, ako se bo poleg državne podpore v znesku 1.200.000 kron dobilo kritje še za predvidevani primanjkljaj 500.000 kron.

Proslava šestdesetletnice srbskega narodnega gledališča v Novem Sadu je končala z gostovanjem ansambla za grebškega narodnega gledališča, ki je uprizorilo Vojnovičevo «Smrt majke Jugovića». Predstavi in zaključni svečanosti je prisostvoval v zastopstvu ministra prosvete minister dr. Vekoslav Kukoyec.

Sport in turiztika

SPORTNO VEŽBALIŠČE «ŽEN-SKEGA TELOVADNEGA DRUŠTVA V LJUBLJANI»

Vežbališče je že tako daleč dograjeno, da se bode v prihodnjih dneh pričelo uporabljati. Ima idealno solnčno lego, v samem zelenju, brez prahu in vendar v središču mesta. Ograjeno je z lično železno zeleno ograjo, po kateri se opeljeta vrtnice. V zgornjem delu je prostorn hockey-prostor, ki se bo uporabljal tudi za rokomet, telovadbo in lahkoatletične vaje. Z igranjem se zaradi trave prične šele v nekaj tednih. Okrog hockey-prostora je pripravljeno tekašče, ki je že urejeno. V spodnjem delu vežbališča leži tenis, ki bo zamrežen in ločen od drugega. Potreben material je že navožen in se bo pričelo prihodnji teden z igranjem. Poleg tenisa bo stala telovadnica s potrebnimi garderobami in umivalnicami. Če ne bo zadržkov, bo postavljen še ta mesec. Pred telovadnico in tenisom se razprostira otroško igrisče, ki je že zaplanirano. Posuto bo s peskom in okrašeno s klopki in nasadi.

Za društvo ni bila lahka naloga, izpeljati svoj širokozasnovni načrt, ker ne razpolaga z nikakimi fondi. Odbor izvršuje vse delo v lastni režiji in ni štedil korakov, ne potov, da je pridobil cenilni delavni moči, vzpostavil, materiala in raznih potrebščin pod najugodnejšimi pogoji. Ker mora vedno računati in računati, gre delo počasnje od rok, kot če bi razpolagal s sredstvi.

In sedaj, ko se bližamo h koncu pripravljalnega dela, se obračamo do javnosti, da podpira naše stremljenje in z nami dela za narod. Krepite našo mladino, pošiljajte jo v naravo, na sportne in telovadne prostore!

Tenis-odsek «Ženskega telovadnega društva v Ljubljani» prične prihodnji teden delovati in bo posloval v dveh oddelkih: I. oddelak za gojenke in II. oddelak za družabni tenis. Da omogočimo čim širšemu krogu mladine dostop k igri, bo društvo oddelku za gojenke na razpolago proti malenkostni odškodnini vse potrebščine, kakor žogo in rakete. Vpisovanje se vrši v ponedeljek in torek dne 13. in 14. t. m. v risalnici «Mladike» od pol 6. do 8. ure zvečer. V oddelku za gojenke se sprejemajo deklice od 12. do 18. leta. Vpisnina za netelovadke znaša 10 kron, mesečina 50 kron. Za uporabo sportnih potrebščin 10 kron mesečno. — V oddelku za družabni tenis se vpisujejo dame in gospodi pod sledečimi pogoji: Vpisnina 10 kron, mesečina 150 kron za osebo. Žoge in rakete mora imeti družba sama. — Društvo je naročilo tudi tenisčevlje, ki bodo igralcem na prodaj. Vsaka skupina bo igrala dvakrat na teden po eno uro in pol.

Nogometni program v juniju. Dne 19. in 19. t. m. igra proti Iliriji prvak Stajerske in priznani prvorazredni avstrijski klub «Sturm» iz Gradca. — Dne 23. t. m. poseti Ljubljano kombiniran team francoske nogometne federacije, ki igra potem tudi v Zagrebu in Beogradu. Turnejo je organiziralo in deloma financiralo francosko zunanje ministrstvo. — Za dne 29. t. m. se pogaja Ilirija z enim najboljših praških klubov S. K. Union, Žitkov-Praga.

Nogometne tekme na prostoru Ilirije v Ljubljani. Danes ob pol 17. uri igrajo proti Iliriji Atletiki iz Maribora. Atletiki so bili vedno hud tekmelec za prvenstvo Maribora. — Ob 18. uri se vrši prvenstvena tekma Ilirija: Svoboda, edina letošnja prvenstvena tekma v Ljubljani. Zmagovalec v tej tekmi ima tekmovali s prvaki Celja in Maribora za prvenstvo Slovenije. — Vstopnina je za obe tekni skupna.

Kolesarska dirka Ljubljana-Jesenice se vrši danes dopoldne. Start bo ob 9. uri pri prvem kilometru Gosposvetske ceste. Prijavljenih je do sedaj 12 tekmovalcev, med njimi znani kolesarski «starini» Ogrin, Rebolj in Šiškočič.

Porotno sodišče

Ljubljana, 11. junija.

MALVERZACIJE V KONSUMNEM DRUŠTVU V LJUJI.

Zaslišanje prič je bilo v marsičem zanimivo. Prva priča, centralni tajnik J. Verhuc je izjavil, da je veliki primanjkljaj v podružnici vse presenetil. Zelo razbremenilno za obtožena je izpovedal tedanji trgovski nastavljenec Fran Košič. Ostale priče so v glavnem izpovedale podrobnosti o «šifonu», ki je bil v Liji veliko cenejši kakor v Ljubljani, vsled česar je prišlo ta šifon kupovat mnogo verižnikov, ki so ga potem z dobičkom dalje razprodajali. — Priča gostilničar Stravs je bil zaslišan o zalozah sladkorja in soli, ki so se bile pri njem našle. Glede tega zalog se je drastično izjavil: «Kupil nisem, ker drugače bi imel lastninsko pravico do teh stvari, sprejel sem jih le v šrambo — zaradi trošarjnine!»

Po končanih formalnostih so porotniki na edino glavno vprašanje, če je obtoženi Karl Polanek kriv pomeverbe raznega blaga, odgovorili: devet glasov «ne» in štirje glasovi «da», torej so z večino glasov krivdo zanikali.

Na podlagi tega porotniškega izreka je bil Polanek oproščen.

LEPA KUCHARICA ANA

Za Culkarjem je v porotno dvorano vstopila tresočih se korakov črna oblečena mladenka močnega in vitkega stasu — kuharica Ana Kic. Predsednik jo je pozdravil: «Sedaj pa prihaja tatica, lepo običena, s tujim perjem okinčana! Vi ste Ana Kicova, na Nemškem l. 1892, rojena, pristojna v Mirno peč!» Dostala ženska je pritaženo pritrdila. Predsednik: «Kaj je Vaš poklic?» Obtoženka: «Kuharica!» Predsednik: «Ali ste bili že v farovžu?» Ana: «Se ne!» Predsednik: «Trikrat že kaznovana! Zakaj?» Ana: «Zaradi «švercanja!»» Predsednik: «Kradla ste!» Ana Kic je v Krškem okradla Kukovčevu Franjo za razne dragocenosti in obleko. V Ljubljani pa je okradla natakario Ano Stigličevu. Iz ene nezaklene košare ji je Kicova odnesla za 4.050 kron perila in blaga, iz druge zaklenjene pa za 7.390 kron. Stigličeva je pozneje vse blago skoro nazaj dobila.

Na podlagi soglasnega porotniškega izreka je bila Ana Kic obsojena na dve leti težke ječe.

Borza 11. junija

Beograd, valute: dolar 35.20 — 35.30, franki 279 — 280, lire 171.50 — 173, leji 56.75 — 57, levi 40.25 — 40.75, marke 54 — 54.25, češke krome 50 — 50.50, avstrijske krome 5.60 — 5.65, napoleoni 115.25 — 115.75. Devize: London 134.75 — 135, Pariz 282 — 283, Zeneva 600 — 610, Solun 210 — 220, Praha 50.50 — 50.75, Dunaj 5.55 — 5.60, Berlin 53.25 — 53.40, Milan 174 — 174.50.

Zürich, devize: Berlin 8.10, Newyork 595, London 22.25, Pariz 47.25, Milan 29.25, Praha 8.20, Budimpešta 2.375, Zagreb 4.10, Bukarešta 9.30, Varšava 0.50, Dunaj 1.20, avstrijske žig. krome 0.95.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.

Poslano*

Pri porotni obravnavi proti gospodičar Anu Domiter pred porotnim sodiščem v Ljubljani, dne 6. junija 1921, prečital je predsednik porotnega sodišča poročilo policije v Ljubljani, glasnem katerega so gospodične Ana Domiter, Olga Rodanovič in Marija Vozel pri policiji lani, oktobra meseca navajali, da so se v mojem stanovanju vršili nedopustni sestanki, oziroma, da sem se tudi jaz takih udeleževala.

Te navedbe gospodične Domiter in Rodanovič so gola obrekovanja, ki imajo namen oškodovati v javnosti mojo čast. Obrekovalni ne morem več tožiti pred sodiščem, ker je njihovo dejanje zastarelo; pri policiji sta namreč te lažnjive navedbe dale na zapisnik že oktobra meseca lanskega leta.

Pri porotni razpravi sami pa je predsednik senata samo prečital dotično policijsko poročilo, ni se pa tudi zasluglo o tem Domiterjevo in Rodanovičovo. Ko bi tudi pri porotni razpravi ponovile svoje lažnjive in nesramne obdolžitve, mogla bi jih potem tožiti zaradi žaljenja časti. V informacijo javnosti poudarim, da so obdolžitve zlobna in lažnjiva obrekovanja in da bom vsakogar, ki bi ta obrekovanja razširjal, poklicala pred sodišče na odgovor.

Ljubljana, dne 10. junija 1921

Mimi Bartl

*Za vsebino je uradništvo odgovorno le v toliko, kolikor zahteva zakon.

Uladimir Geržina

posestnik in trgovec

Franja Geržina, roj. Štepic

poročena

dne 11. rojnika 1921.

Št. Peter na Hrašu.

Spodnja Šiška.

Inženirji stavbeni tehniki in risarji se iščejo.

Ponudbe z navedbo plačilnih zahtevkov na naslov
Stavbena družba, d. d. Ljubljana, Levstikova ulica 19.

Zbirajte lipovo cvetje!

Sušite ga v senci in na prepihu. Vsako množino po najvišjih cenah kupi
„HERBA“, zadruga za izkoriščanje zdravilnih rastlin, z o. z.
Zagreb. Palmotičeva ulica 10.

I. SANDRIN
LJUBLJANA

244 26—13

Velika zaloga usnja kož, podplatov, gonilnih
vsakovrstnega jermenov in boksa
na debelo

Mestni trg 6.

Primarij dr. Hugon Robič

mnogoletni, asistent univerzitetne klinike za kožne in spolne bolezni
prof. dr. Matzenauerja v Gradcu

ordinira v Mariboru, Prešernova ulica 2, II. nadst.
od 14. (2) do 16. (4).

Naročajte Ljubljanski Zvon letnik 1921.

Ljubljanski Zvon je najstarejši in najboljši slovenski
leposlovni mesečnik. Novi letnik prinaša celo vrsto po-
vesti in člankov, ki bodo zanimali vsakogar. Izšel je
popolnoma novi opremi.

206 27

Celoletna naročnina znaša 180 K, polletna 90 K, četrt-
letna 45 K. Izhaja vsak mesec.

Upravništvo Ljubljanskega Zvona
Ljubljana, Sodna ulica 6.

„JADRAN“

d. z. o. z.

21 104

Ljubljana, Dunajska cesta št. 9

ima v skladišču in oddaja po najnižjih cenah:

Pšenično moko prvovrstno banaško, koruzo, oves, pšenično otrobo,
pšenično moko za krmo, proseno kašo, ješpranj, sladkor beli suhi
kristal, češki v kockah, kavo, olje najčistejšje namizno, riž, južno
sadje vseh vrst, čaj Ceylon, dišave vseh vrst, slive bosanske
zračno sušene, čebulo makovsko, orehe bosanske, petrolej salon-
ski, boro čistjen, bencin v zabojih, aveče, sol morsko in nemško
belo, testenine vseh vrst, kolinsko kavo in praženo ječmenovo
kavo, kolomaz jamčeno oljnat izdelek v zabojčkih in škatlicah
vseh velikosti, milo pralno, kristalno sodo, portland cement, čevlje
moške, deške in ženske, trpožno ročno delo v vseh številkah, ter raz-
lično drugo blago. Oddaja se le v večjih množinah. Točna postrežba.

Najstarejša slovenska plesarska in tlesarska delavnica
IVAN BRICelj, Dunajska cesta 16,
se priporoča. Izvršitev točna, cene zmerno.
55 55—56

Švicarske ure, zlatnine in srebrnine
nudi strokovni urar F. Korošec, Sv. Flo-
rijana ulica 31. Vsako popravilo se izvrši
vestno z garancijo. Staro srebro se
vzame v zameno. 227 52—58

Obvestilo.

Obveščam cenj. odjemalce in p. n. občis-
tvo, da sprejemam nova dela in popravila
po najnižjih cenah. Gotovi čevlji v zalogi.
Turistovski čevlji domačega iz-
delka. 634 19

Ant. in Jož. Brajer-Kapele
Ljubljana, Turjaški trg (Breg) št. 1.

Ure, zlatnino in srebrnino
161 kupite najceneje pri tvrdki 52—59
Ivan Pakiz, Ljubljana, Stari trg 20.

G. F. Jurásek
naglaševalec glasovirjev
v Ljubljani
Wolfova ulica 12.

Izvedujem glasovirje in ter popravila glasovirjev in har-
monijev splošno strokovno, točno in ceno. 486 52—51

Stanovanje

od 2 do 5 sob s pritliklinami se išče.
Ponudbe pod „Za vsako ceno“ na Anon.
zavod Drago Beseljak & drug, Ljub-
ljana, Cankarjevo nabrežje.

Trije solidni gospodje iščejo
hrane v sredini mesta. Cenjene ponudbe
pod „Snežnost“ na upravništvo „Jutra“,
Sodna ulica 6. 963 3—1

Tri hiše

z gospodarskimi poslopi, poljubno zemljišča,
pripravne za vsako obrt, tik državne ceste,
nasproti carinskega urada, v zelo prometnem
trgu, so naprodaj pri A. Lauriču, Pla-
nina pri Raketu. 961 3—1

Tvrdka J. FON

Stari trg 6, Ljubljana

ima na zalogi večjo množino

kave, olja, riža, sladkorja,
milo, likerja itd. 964
po najnižjih dnevnih cenah.

„Petovia“

usnjarska industrija, d. d.
na Bregu pri Ptuju
sprejme takej 959 2—1

več šteparic

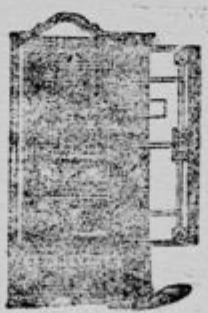
popolnoma izurjenih za čevljarsko tovarno.

Konji

z vso opremo in vozovi
se prodajo.

Vpraša se v Narodni kavarni.

Zaloga Wertheimovih blagajn

ognja in vloma
varne, v vsaki ve-
likosti, razpošilja
točno in ceno, kot
vsaka Dunajska
tvrdka.

Cene:

Št. 0 K 2500—
1/4 > 3000—
1 > 4000—
2 > 5000—

945 Franc Schell 10—1
I. jugoslovanska izdelovalnica blagajn in kaset
Maribor, Koroška cesta 31.

Otvoritev vrta

priredi
v nedeljo, 12. t. m. gostilna pri
Lozarju, Sv. Jakoba trg.

Koncert z godbo, salonski orkester.
Začetek ob 4. popoldne. Vstopnina prostá.
Za obilen obisk se priporoča

962 Justina Poženel.

TVRDKA J. FON, Stari trg 6, Ljub-
ljana, išče izurjeno
kontoristinja.
Nastop takoj. 965

Naročajte dnevnik „Jutra“!

Več kolporterjev sprejme upravništvo „Jutra“, Sodna ul. 6.

Priporočamo domače tvrdke: Mali trgovski in obrtni oglasnik. Izhaja poljubno. Vsaka objava 4 K.

Skladišča: Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.] Derenda Fran, konfekcija, manufak-
tura na debelo, najnižje cene, Emon-
ska cesta 8.
Spedicija: Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.] Puškarji:
Kaiser F. K., Selenburgova ul. 6.
Trgovine: L. Mikuš, izdelovanje dežnikov, Mestni Uraška popravilna delavnica Ivan Soliškar,
trg 15. 3 Pot v Rožno dolino 10. Vsako po-
pravilo izvršujem točno in solidno.

Sprejme se

pisarniška moč za računsko pisarno rudnika.

Reflektanti, samci, ki so že službovali na takih me-
stih naj vpošljejo svoje prošnje z osebnimi podatki
in popisom sedanjega službovanja pod šifro „Rudnik“
na upravništvo našega lista.

!! Kupujte nove knjige !!

Tiskovne zadruge:

D. Fajgel, Tik za fronto. Zbirka črtic, ki popisujejo dogodke v Gorici
po izbruhu vojne med Italijo in Avstrijo 1915. Broš. 36 K, po pošti
280 K več.

A. Novačan, Veleja. Drama. Broš. 28 K, vez. 36 K, po pošti K 2— več.
Shakespeare - Zupančič, Macbeth. Broš. 32 K, vez. 40 K, po pošti
K 280 več.

Ilika Waschtetova, Pravljice. Z večbarvnimi slikami. Vez. 40 K, po
pošti K 2— več.

Fr. Veber, Uvod v filozofijo. Pota in cilji, 3. — 4. zvezek. Cena 72 K,
po pošti 340 K več.

Knjige se naročajo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sedna ul. 6.

Najstarejša spedijska tvrdka v Sloveniji

R. RANZINGER

Ljubljana spedijska pisarna Jesenice

Podjetje za prevažanje blaga južne železnice. Brzovozni in tovarni nabiralni
promet iz Avstrije in v Avstrijo. Zavarovanje. Podjetje za prevažanje pohištva.
Skladišče s posebnimi zaprtimi kabinami za pohištvo.

Brzojavi: Ranzinger. 784 52 Interurban telefon 60.

ZASTOPSTVO

za celo Slovenijo oddamo vpeljani tvrdki.

Ponudbe na

V. BIZJAK & DRUG

Tvornica keksov, prepečencev in vafeljnov
Rogaška Slatina. 917 4—3

M. Kuštrin

Tehnični, elektrotehnični in gumi-
jevi predmeti vseh vrst na drobno
in debelo. - Glavno zastopstvo pol-
nih gumijevih obrocev za tovarne
avtomobile tovarno Walter Martiny.
Avtogaraže in avtomobilnice s sti-
skalnicami za montiranje gumijevih
obrocev pod vodstvom inženirja v
centrali. Ljubljana, Rimska cesta 2.
Prevozno podjetje za prevoz blaga
celih vagonov na vse kraje, za kar
se na razpolago 10 tovornih avto-
mobilov. 543 26

Centrala: Ljubljana, Rimska cesta 2.
Ljubljana, Maribor, Beograd.
Podružnice: Dunajska c. 20, Jurčičeva ul. 9, Knez Mihaj-
tel. št. 470. tel. št. 133. lova ul. 3.

Pivovarna „UNION“ Ljubljana-Spodnja Šiška

priporoča svoje izborna pivo v sodnih in stekle-
nicah. Dobe se tudi tropine in sladna cime, ki
so kot živinska piča zelo priporočljive. 43 52